

Tuomioistuinten hallintohenkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeet

Lausuntotiivistelmä

Tuomioistuinten hallintohenkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeet

Lausuntotiivistelmä

ISSN 1798-7091 painettu

ISBN 978-952-259-589-8 painettu

ISSN 1798-7105 verkkojulkaisu

ISBN 978-952-259-590-4 verkkojulkaisu

Lönnberg Print & Promo, 2017

KUVAILEHTI

Julkaisija	Oikeusministeriö Oikeushallinto-osasto		Julkaisuaika 5.5.2017	
Tekijä(t)	Tuula Pääkkönen			
Julkaisun nimi	Tuomioistuinten hallinto henkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeet Lausuntotiivistelmä			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 26/2017			
Julkaisun teema	Mietintöjä ja lausuntoja			
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriö asettama työryhmä on laatinut selvityksen tuomioistuinten hallinto- ja kansliapäällikköjen ja muun hallinto henkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeista (Oikeusministeriön julkaisu 11/2017). Työryhmän arviomuistiossa tarkasteltavina olivat kansliapäällikön, hallintopäällikön ja hallintosihteerin nimikkeet ja niihin kuuluvat tehtävät. Oikeusministeriö pyysi työryhmän laatimasta arviomuistiossa lausuntoa muun muassa yleisiltä tuomioistuimilta, hallintotuomioistuimilta ja erityistuomioistuimilta sekä henkilöstöjärjestöiltä.</p> <p>Lausunnon antaneet tahot pitivät arviomuistiota pääosin onnistuneena ja hyvänä pohjana jatkovalmistelulle. Tuomioistuinten toiminnan sujuvuuden kannalta todettiin olevan olennaista, että johdon tuki on ammattimaista. Tällöin päällikkötuomari voi keskittyä strategiseen johtamiseen, toiminnan kehittämiseen ja lainkäyttöön. Hallinnollisten tehtävien ammattitaitoinen hoitaminen edistää näin myös tuomioistuinten ydintehtävää eli lainkäytön tehokasta ja tuloksellista onnistumista.</p> <p>Suurimmassa osassa lausuntoja kannatettiin arviomuiston mukaista ehdotusta hallintotehtäviä hoitavien virkamiesten virkanimikkeiden osalta. Työryhmän näkemystä siitä, että suuressa yksikössä hallintoasiasta vastaa hallintojohtaja, keskiuudessa hallintopäällikkö ja pienessä yksikössä hallintosihteerin, kannatettiin pääosin. Toisaalta kiinnitettiin myös huomiota siihen, ettei pelkkä viraston henkilötöyvuosien lukumäärä kerro siitä, miten vaativia hallintotehtäviä virastossa on, ja että yksiköiden tulisi olla tasaver- taisia koostaan riippumatta.</p> <p>Päällikkötuomarin tulisi lausuntojen mukaan voida delegoida hallinto henkilökunnalle mahdollisimman paljon yleishallintotehtäviä. Toimivallan jaon tulisi perustua tuomioistuinlakiin ja yksikön työjärjestykseen ja olla mahdollisimman selkeä. Mahdollisesti keskitettävänä hallinnollisina tehtävinä pidettiin muun muassa erilaisten suunnitelmien laatimista ja päivittämistä, hankintojen kilpailutuksia ja rutiiniluontoisten sopimusten tekemistä. Kuitenkin todettiin, ettei keskittämisen tule olla itseisarvo vaan sen pitäisi tulla kysymykseen vain silloin kun siitä on saatavissa konkreettista hyötyä.</p>			
Asiasanat	tuomioistuinlaitos, hallinnon kehittäminen, hallinto, hallintoasiat, hallintojohtaja, hallintopäällikkö, hallintosihteerin, kansliapäällikkö, toimenkuva			
Asianumerot	OM 5/39/2015			
Rahoittaja/kustantaja	Oikeusministeriö			
	ISSN (painettu) 1798-7091	ISBN (painettu) 978-952-259-589-8	ISSN (verkkajulkaisu) 1798-7105	ISBN (verkkajulkaisu) 978-952-259-590-4
	Sivumäärä 44	Kieli suomi	URN-tunnus http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-590-4	
Julkaisujen myynti/ jakelu	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi www.oikeusministerio.fi			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Justitieministeriet Justitieförvaltningsavdelningen		Utgivningsdatum 5.5.2017	
Författare	Tuula Pääkkönen			
Publikationens namn	Behovet att utveckla arbetsbeskrivningarna för domstolarnas förvaltningspersonal Sammandrag av utlåtandena			
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 26/2017			
Publikationens tema	Betänkanden och utlåtanden			
Referat	<p>En arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet har gjort en utredning om behovet att utveckla arbetsbeskrivningarna för domstolarnas förvaltnings- och kanslichefer samt den övriga förvaltningspersonalen (Justitieministeriets publikation 11/2017). Utredningen gäller tjänstebeteckningarna kanslichef, förvaltningschef och förvaltningssekreterare samt de uppgifter som ingår i dessa tjänster. Justitieministeriet bad 51 instanser yttra sig om arbetsgruppens bedömningspromemoria. Till remissinstanserna hörde bl.a. de högsta domstolarna, hovrätterna och tingsrätterna samt vissa arbetstagarorganisationer. Totalt 46 utlåtanden inkom inom den utsatta tiden.</p> <p>Remissinstanserna ansåg att bedömningspromemorian i huvudsak var lyckad och utgör ett bra underlag för den fortsatta beredningen. Det konstaterades att med tanke på en smidig verksamhet är det viktigt att stödet för domstolarnas ledning sköts professionellt. Då kan chefsdomaren koncentrera sig på den strategiska ledningen, utvecklingsplanering och rättskipning. Genom att administrativa uppgifter sköts professionellt kan man också främja skötseln av domstolarnas kärnuppgift, det vill säga en effektiv och resultatrik rättskipning.</p> <p>Största delen av remissinstanserna understödde de i promemorian förslagna tjänstebeteckningarna för tjänstemännen som sköter förvaltningsuppgifter. Remissinstanserna delade i huvudsak arbetsgruppens åsikt om att ansvaret för förvaltningsfrågor i stora enheter ska höra till förvaltningsdirektören, i medelstora till förvaltningschefen och i små till förvaltningssekreteraren. Det påpekades dock att det finns även andra omständigheter än antalet årsverken vid ämbetsverket som påverkar förvaltningsuppgifternas svårighetsgrad, och att enheterna ska ha en jämlik ställning oberoende av deras storlek.</p> <p>Chefsdomaren ska enligt utlåtandena i så hög grad som möjligt kunna delegera allmänna förvaltningsuppgifter till den övriga förvaltningspersonalen. Fördelningen av befogenheterna ska vara tydlig och basera sig på domstolslagen och enhetens arbetsordning. Förvaltningsuppgifter som enligt remissinstanserna eventuellt kunde koncentreras är utarbetande och uppdatering av olika planer, konkurrensut-sättning av upphandlingar och ingående av rutinmässiga avtal. Det konstaterades dock att koncentrerandet av uppgifter inte får vara något självändamål och att uppgifter ska koncentreras enbart när detta kan ge någon konkret nytta. Även om uppgifter koncentreras har var och en enhet behov av en tillräckligt stor förvaltningspersonal.</p>			
Nyckelord	domstolsväsende, utveckling av förvaltningen, förvaltning, förvaltningsärenden, förvaltningsdirektör, förvaltningschef, förvaltningssekreterare, kanslichef, arbetsbeskrivning			
Ärendenummer	OM 5/39/2015			
Finansiering/förläggare	Justitieministeriet			
	ISSN (tryckt) 1798-7091	ISBN (tryckt) 978-952-259-589-8	ISSN (webbpublikation) 1798-7105	ISBN (webbpublikation) 978-952-259-590-4
	Sidantal 44	Språk finska	URN http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-590-4	
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi , www.justitieministeriet.fi			

SISÄLLYS

JOHDANTO	8
1 Yhteenveto	11
2 Yleiset lausunnot arviomuistiosta	13
3 Kannanotot työryhmän arviomuistioon	16
3.1 Hallintotehtäviä hoitavan virkamiehen nimike ja kelpoisuusvaatimukset	16
3.2 Hallintojohtajan tai -päällikön kuuluminen työnantajavirkamiehiin	24
3.3 Päällikkötuomarin delegoitavat tehtävät hallintojohtajalle tai -päällikölle tai muulle hallintohenkilökunnalle	27
3.4 Mahdollisesti keskitettävät hallinnolliset tehtävät	31
3.5 Hallintovirkarakenne	36

JOHDANTO

Oikeusministeriö asetti 3.3.2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia selvitys tuomioistuinten hallinto- ja kansliapäälliköiden ja muun hallintohenkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeista. Työryhmän tavoitteena oli laatia selvitys tuomioistuinten hallintohenkilöstön tehtävien ja toimenkuvan kehittämisestä niin, että tuomioistuinten johtaminen ja hallinto voidaan järjestää ammattimaisesti ja tehokkaasti. Työryhmä keräsi pohjamateriaaliksi tuomioistuinten hallintohenkilöstön tehtävänkuvalomakeet. Työryhmän arviomuistio julkaistiin 8.2.2017.

Työryhmä totesi arviomuistiossaan, että eri tuomioistuinten johdon tuen tehtävät ja niitä hoitavien henkilöiden asema ovat muotoutuneet erilaisiksi riippuen siitä, miten yksittäisessä tuomioistuimessa hallinnollisten asioiden hoitaminen on organisoitu. Henkilöstö-, talous- ja yleishallinnon tehtävät ovat muistion mukaan kuitenkin hyvin samankaltaisia tuomioistuimesta riippumatta ja siitä syystä työryhmä katsoi, että niin virka- / tehtävänimikkeistöä kuin myös tehtävänkuvia on syytä yhtenäistää. Yhtenäiset virka- / tehtävänimikkeet mahdollistavat myös yhtenäisen palkkauksen samanlaisia tehtäviä hoitaville henkilöille.

Työryhmä katsoi, että johdon tuen virkanimikkeet tulisi yhtenäistää siten, että kansliapäällikön virkanimikkeestä luovuttaisiin muissa kuin ylimmissä tuomioistuimissa, ja että suurissa yksiköissä otettaisiin käyttöön hallintojohtajan virkanimike, keskisuurissa hallintopäällikön virkanimike ja pienimmissä yksiköissä otettaisiin käyttöön hallintosihteerin virkanimike. Mainittuja tehtäviä hoidettaisiin jatkossa vakinaisissa virkasuhteissa, joihin nimittäminen perustuisi avoimeen hakuun. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimuksina olisi soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksena soveltuva korkeakoulututkinto. Mainittujen virkamiesten palkkausperusteet tulisi yhtenäistää. Hallintojohtaja ja hallintopäällikkö olisivat työnantajavirkamiehiä. Hallintohenkilöstön tehtävistä ei työryhmän näkemyksen mukaan olisi syytä säätää tuomioistuinlaissa säädettyä tarkemmalla tasolla lailla, vaan riittävää on, että tehtävien hoidosta ja vastuualueista on selkeät määräykset tuomioistuimen työjärjestyksessä.

Työryhmän arviomuistion kehittämisehdotuksineen on tarkoitus toimia pohjana tulevalle kehittämistyölle.

Oikeusministeriö pyysi työryhmän arviomuistiosta lausuntoa alla luetelluilta tahoilta (lausunnon antaneet merkitty *):llä). Lausunnonantajia pyydettiin ottamaan kantaa hallintotehtäviä hoitavan virkamiehen nimikkeeseen ja kelpoisuusvaatimukseen sekä siihen, tulisiko hallintojohtajan tai -päällikön kuulua työnantajavirkamiehiin. Lisäksi pyydettiin lausumaan siitä, mitä tehtäviä päällikkötuomari voisi delegoida hallintojohtajalle tai -päällikölle tai muulle hallintohenkilökunnalle sekä vielä siihen, mitä hallinnollisia tehtäviä olisi mahdollista keskittää ja hoitaa yli virastorajojen.

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus*

Helsingin hovioikeus*

Itä-Suomen hovioikeus*

Rovaniemen hovioikeus*

Turun hovioikeus*

Vaasan hovioikeus*

Helsingin hallinto-oikeus*

Hämeenlinnan hallinto-oikeus*

Itä-Suomen hallinto-oikeus*

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus*

Turun hallinto-oikeus*

Vaasan hallinto-oikeus

Ahvenanmaan kärjäoikeus*

Espoon kärjäoikeus

Etelä-Karjalan kärjäoikeus*

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus*

Etelä-Savon kärjäoikeus*

Helsingin kärjäoikeus*

Hyvinkään kärjäoikeus*

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus*

Kainuun kärjäoikeus*

Kanta-Hämeen kärjäoikeus*

Kemi-Tornion kärjäoikeus*

Keski-Pohjanmaan kärjäoikeus

Keski-Suomen kärjäoikeus*

Kymenlaakson kärjäoikeus*

Lapin kärjäoikeus*

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus*

Oulun kärjäoikeus*

Pirkanmaan kärjäoikeus*

Pohjanmaan kärjäoikeus*

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus*

Pohjois-Savon kärjäoikeus*

Päijät-Hämeen käräjäoikeus*
Satakunnan käräjäoikeus*
Tuusulan käräjäoikeus*
Vantaan käräjäoikeus*
Varsinais-Suomen käräjäoikeus*
Ylivieska-Raahen käräjäoikeus*

Vakuutusosasto*
Markkinaoikeus*
Työtuomioistuin*

Oikeusministeriö/ Hallintoyksikkö*

Oikeusministeriö/Oikeushallinto-osasto/Talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö ja koulutusyksikkö*

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry*
Suomen lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry*
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry*
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry*
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry*
Palkansaajajärjestö Pardia*

1 Yhteenveto

Lausunnon antaneet tahot pitivät työryhmän laatimaa arviomuistiota pääosin onnistuneena ja hyvänä pohjana jatkovalmistelulle. Tuomioistuinten toiminnan sujumuuden kannalta todettiin olevan olennaista, että johdon tuki on asiantuntevaa ja ammattimaista. Tällöin päällikkötuomari voi keskittyä strategiseen johtamiseen, kehittämiseen, suunnitteluun ja lainkäyttöön. Hallinnollisten tehtävien ammattitaitoinen hoitaminen edistää näin myös tuomioistuinten ydintehtävää eli lainkäytön tehokasta ja tuloksellista onnistumista.

Suurimmassa osassa lausuntoja kannatettiin arviomuiston mukaista ehdotusta hallintotehtäviä hoitavien virkamiesten virkanimikkeiden osalta. Suurena yksikkönä pidettäisiin virastoa, jossa on yli 100–150 henkilöä, keskikokoisena alle 100–150 henkilön virastoa ja pienenä noin alle 50 henkilön virastoa. Työryhmän näkemystä siitä, että suuressa yksikössä hallintosiosta vastaa hallintojohtaja, keskisuudessa hallintopäällikkö ja pienessä yksikössä hallintosihteeri, kannatettiin pääosin. Toisaalta useissa lausunnoissa kiinnitettiin myös huomiota siihen, ettei pelkkä yksikön henkilötyövuosien lukumäärä kerro siitä, miten vaativia hallintotehtäviä virastossa on, ja että yksiköiden tulisi olla tasavertaisia koostaan riippumatta. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön tehtävän katsottiin edellyttävän soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa. Joissain lausunnoissa kuitenkin todettiin, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön virran hoitaminen edellyttäisi ylempää oikeustieteellistä korkeakoulututkintoa, jotta virkaa hoitavalla henkilöllä olisi käsitys tuomioistuimessa esille tulevista lainkäytön tilanteista. Hallintojohtajalta tai hallintopäälliköltä edellytettäisiin myös sellaista lainsäädännön, kuten julkisuuslain tuntemusta, että tehtävän hoitamisen katsottiin edellyttävän ylempää oikeustieteellistä korkeakoulututkintoa.

Hallintosihteeriltä voitaisiin lausunnon antajien mukaan edellyttää soveltuvaa korkeakoulututkintoa, mutta toisaalta hallintosihteerin kelpoisuusvaatimukset oltiin valmiit jättämään myös yksikön omaan harkintaan. Hallintosihteerin nimikkeen muuttaminen yleisvirkanimikkeeksi ei saanut laajaa kannatusta, vaan pääosin katsottiin, että virastossa tulee olla vain yksi hallintosihteeri. Useassa launnossa kiinnitettiin erityisesti huomiota siihen, että mainittuja tehtäviä nykyisin hoitavien henkilöiden tulee saada pysyä tehtävissään työuransa loppuun saakka koulutuksestaan riippumatta.

Päällikkötuomarin delegointimahdollisuuksien osalta lausunnoissa katsottiin, että hallintohenkilökunnalle tulisi voida delegoida mahdollisimman paljon yleishallintotehtäviä. Toimivallan jaon tulisi perustua tuomioistuinlakiin sekä yksikön työjärjestykseen ja olla mahdollisimman selkeä. Päällikkötuomarille jäisivät lähinnä ne tehtävät, joita ei olisi mahdollista delegoida muille. Tällaisia tehtäviä ovat lainkäyttöön liittyvien tehtävien lisäksi muun muassa yksikön strateginen johtaminen ja esimiesasema suhteessa tuomareihin.

Mahdollisesti keskitettävänä hallinnollisina tehtävinä pidettiin muun muassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmien laatimista ja päivittämistä, hankintojen kilpailutuksia ja

rutiiniluontoisten sopimusten tekemistä (esimerkiksi siivouspalvelut, käänöspalvelut ja työterveyspalvelut). Lisäksi rekrytointi-ilmoitusten laatimisen ja virkaehtosopimuksen tulkintaan liittyvät tehtävät voisi hoitaa keskitetysti. Lausunnoissa kuitenkin korostettiin myös yksiköiden itsenäisyyden säilyttämistä ja katsottiin, ettei keskittämisen tule olla itseisarvo vaan sen pitäisi tulla kysymykseen vain silloin kun siitä on saatavissa konkreettista hyötyä. Lisäksi todettiin, että tehtävien keskittämisestä riippumatta jokaisessa yksikössä on tarve riittävälle määrälle hallintohenkilöstöä.

2 Yleiset lausunnot arviomuistiosta

Korkein hallinto-oikeus yhtyy arviomuistiossa esitettyyn näkemykseen siitä, että tuomioistuimen ydintoiminnan eli lainkäytön tuloksellisuus edellyttää hallintotehtävien tehokasta hoitamista. Erilaisten hallinnollisten palvelujen tulee olla helposti lainkäyttöhenkilöstön saatavilla ja tavoitettavissa.

Helsingin hovioikeus yhtyy työryhmän näkökantaan siitä, että tuomioistuimen johdon ja johdon tuen on oltava nykypäivän yhteiskunnassa ammattimaista. Hyvin hoidettu hallinto on edellytys sille, että lainkäyttöhenkilökunta voi keskittyä ydintehtäviinsä. Päällikkötuomarin tehtävien menestyksenkäs hoitaminen tarvitsee tuekseen asiantuntevan ja osaavan hallintohenkilöstön. Hovioikeus katsoo, että lisäksi tulisi huolehtia siitä, että tuomioistuimen hallinnon resurssit ovat riittävät.

Itä-Suomen hovioikeus toteaa, että arviomuistio toimii hyvänä pohjana asian jatkovalmistelulle ja siinä esitetyt näkemykset ovat hyvin kannatettavia ja perusteltuja. Arviomuistiossa on lausuttu, että henkilöstö-, talous- ja yleishallinnon tehtävät ovat hyvin samankaltaisia tuomioistuimesta riippumatta ja siitä syystä on katsottu, että niin virkanimikkeitä kuin myös tehtäväkuvia on syytä yhtenäistää. Vaikka arviomuistiossa mainitut tehtävät ovat lähtökohtaisesti varsin samankaltaisia, on tuomioistuinten hallinnon toiminnassa eroavaisuuksia tuomioistuinten tehtävästä ja asemasta riippuen. Korkeimpien oikeuksien ja hovioikeuden rooli ylempinä oikeusasteina tuo mukanaan myös hallinnollisia tehtäviä, joita käräjäoikeuksissa, hallinto-oikeuksissa ja erityistuomioistuimissa ei ole.

Turun hovioikeus pitää arviomuistion selkeimpänä puutteena sen rajoittumista otsikosta huolimatta lähes yksinomaan päällikkötuomarin ja johdon tuen tehtäviin ja työnjakoon. Useisiin kysymyksiin, joihin lausuntopyyntöön on nimenomaisesti pyydetty ottamaan kantaa, voi esittää vastauksen käytännössä vain, jos hallintorakenteen kokonaisuus on tiedossa. Arviomuistiossa on esitetty jokseenkin vähän konkreettisia ehdotuksia ja nekin koskettavat pääasiassa johdon tuen virkamiesoikeudellista asemaa, eikä niinkään hallintotehtävien kokonaisuutta. Tuomioistuinten riippumattomuuden näkökulmasta arviomuistion jättämisestä varsin suurpiirteiseksi voidaan pitää perusteltuna, koska tällöin tuomioistuimille jää laajemmat mahdollisuudet vaikuttaa tuomioistuinten hallinnon järjestämistä koskeviin sektorikohtaisiin ratkaisuihin.

Vaasan hovioikeus on työryhmän kanssa samaa mieltä siitä, että hallintohenkilöstön tehtävistä ei ole syytä säätää tuomioistuinlaissa säädettyä tarkemmalla tasolla lailla. Sen sijaan kunkin tuomioistuimen työjärjestyksessä tulisi olla selkeästi määrätynä hallinnollisten tehtävien hoitamisesta ja vastuualueista.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että työryhmän selvitys muodostaa hyvän perustan tuomioistuinten hallintohenkilöstön toimenkuvien erittäin tarpeelliselle yhdenmuokaistamiselle ja jatkokehittämiselle. Tällä hetkellä esimerkiksi eri tuomioistuimissa perustaltaan samantyyppistä työtä päällikkötuomarin lähimpänä tukena tekevien hallinnon päälliköiden virkamiesoikeudellinen asema ja palkkausperusteet ovat hyvin erilaisia.

Ajankohta on erittäin sopiva tälle kehittämistyölle, sillä erityisesti suurissa tuomioistuimissa hallinnon rooli ja merkitys lainkäytön sujuvuuden tukena on ollut selkeästi kasvamassa. Samanaikaisesti kun yhä laajemmalle käyttäjäjoukolle tarkoitettujen

yhteisten digitaalisten työvälineiden, kuten Kieku ja Haldi, käyttö lisääntyy, vahvistuu hallinnon toimenkuvien yhtenäistämisen ja ehkä rakenteidenkin kehittämistyön tarve. Vaikka tulevaisuudessa perustettaisiin tuomioistuinhallinto, osan hallintotehtävistä on välttämätöntä jäädä hoidettavaksi lähityönä tuomioistuimiin. Jotta lainkäyttötyötä pystytään tulevaisuudessakin tekemään sujuvasti, on juuri nyt tärkeää hahmottaa tuomioistuintyölle välttämätön hallintotöiden kokonaisuus ja sen vaatimat resurssit, sekä samalla eri tehtäviä suorittavien henkilöiden virkamiesoikeudellinen asema ja palkkausperusteet. Vasta sen jälkeen on mahdollista arvioida tehtävien suorittamiseen tarvittavien rakenteiden mahdolliset muutostarpeet. Työryhmän tekemät johtopäätökset ja ehdotukset ovat kaikilta osin oikeansuuntaisia ja kannatettavia.

Itä-Suomen hallinto-oikeus pitää erittäin tärkeänä, että hallintotuomioistuimiin perustetaan varsinaiset hallintojohtajan/hallintopäällikön virat. Lisäksi hallinto-oikeus pitää tärkeänä, että johdon tukeen liittyviä tehtävänimikkeitä ja palkkausperusteita yhdenmukaistetaan arviomuistiossa esitetyllä tavalla. Hallinto-oikeus yhtyy kaikilta osin arviomuistiossa esitettyihin johtopäätöksiin ja ehdotuksiin.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kannattaa työryhmän ehdotusta siitä, että myös hallinto-oikeuksiin perustettaisiin johtotason hallinnollisia tehtäviä varten vakinainen virka, joka täytettäisiin avoimella haulla ja johon pätevyysvaatimuksena olisi ylempi korkeakoulututkinto. Myös muulta osalta työryhmän esittämät linjaukset ovat kannatettavia.

Turun hallinto-oikeus toteaa, että työryhmän arviomuistio on selkeä ja hyvin perusteltu. Työryhmän tekemä tehtävänasettelun rajausta johdon tukitehtävien tarkastelusta on tarkoituksenmukainen. Arviomuistiossa on havainnollisin kuvin kuvattu työryhmän käsitykset päällikkötuomarin ja johdon tuen tehtävistä, mikä antaa yhtenäisen pohjan kehittämistyölle. Hallinto-oikeus yhtyy muistiossa esitettyyn yhteenvetoon johdon tuen kehittämissinjauksista.

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus toteaa, että hallinnon tulee mahdollistaa sujuva ja tehokas lainkäyttöasioiden hoitaminen. Erityisesti hallinnon perustehtävien tulee hoitua sujuvasti ilman, että niillä rasitetaan lainkäyttöä. Mitä ammattitaitoisemmin tuomioistuimen hallintoa hoidetaan, sitä enemmän päällikkötuomarille jää aikaa strategiseen johtamiseen, kehittämiseen ja suunnitteluun sekä lainkäyttötyöhön.

Etelä-Savon käräjäoikeus on työryhmän kanssa samaa mieltä siitä, että tuomioistuinten johdon ja johdon tuen tulee olla ammattimaista. Päällikkötuomari tarvitsee ammattitaitoisesta sekä koulutukseltaan, työkokemukseltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopivan hallintohenkilöstön hallintotehtävien hoitamiseen.

Kemi-Tornion käräjäoikeus toteaa, että työryhmän esitys hallintohenkilöstön tehtävänimikkeistön sekä tehtäväkuvien yhtenäistämisestä on perusteltu. Hallintohenkilöstön tehtävien monipuolisuus ja vaatavuustaso on kasvanut viime vuosien aikana, joten palkkojen tarkastaminen ja yhtenäistäminen on aiheellista. Hallintohenkilöstöllä täytyy olla hyvää hallinnon osaamista, johtamis- tai esimiestaitoja sekä myös hyvä tuntemus tuomioistuimen ydintehtävistä.

Oulun käräjäoikeus toteaa, että arviomuistio on hyvin laadittu. Se sisältää jo sellaisenaan hyödyllistä hallintotehtävien systematisointia ja työnjakojen kehittämiseen liittyvää hyvää informaatiota. Se muodostaa hyvän pohjan jatkokehittämistyölle.

Pirkanmaan käräjäoikeus toteaa, että työryhmä on onnistunut tehtävässään ja selvitys hallintohenkilöstön toimenkuvien kehittämistarpeista antaa hyvät edellytykset asian jatkovalmistelulle. Käräjäoikeus toteaa, että työryhmän ehdotuksiin voidaan pääosin yhtyä ja niitä kannattaa.

Pohjois-Savon käräjäoikeus toteaa, että muistion ehdotuksia on vaikeaa eräiltä osin arvioida tämänhetkisen tilanteen perusteella. Vireillä on useita arviomuistiossa mainittuja kehityshankkeita eikä ole mahdollista arvioida niiden lopullista vaikutusta tehtäviin, joita käräjäoikeuksien hallinto tällä hetkellä hoitaa. Sen vuoksi pitäisi olla varovainen, mikäli jotain linjaratkaisuja aiotaan tehdä arviomuistion perusteella.

Vantaa käräjäoikeus toteaa, että johdon tukeen panostaminen ja sen kehittäminen on erittäin tärkeää. Työryhmän esittämät linjaukset ja niiden toteuttaminen ovat hyvin tarpeellisia.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus toteaa, että arviomuistiossa on tunnistettu hyvin hallintohenkilöstön nykyiset toimenkuvat ja järjestelmän kehittämistarpeet. Kuten muistiossa todetaan, tuomioistuimen hallinnon tärkein tehtävä on mahdollistaa sujuva lainkäytön hoitaminen. Jotta päällikkötuomarille jäisi enemmän aikaa strategiseen johtamiseen, kehittämiseen ja suunnitteluun sekä lainkäyttötyöhön, tulee tuomioistuimen hallintoa olla päätoimisesti hoitamassa ammattitaitoinen, virkasuhteinen henkilökunta.

Markkinaoikeus pitää muistion linjauksia pääosin kannatettavina ja tarpeellisina. Hallinnolliset tehtävät ovat kasvaneet siinä määrin, että kaikilla päällikkötuomareilla tulisi olla apunaan hallinnon ammattilainen.

Työtuomioistuin pitää selvitystyön aihepiiriä erittäin tärkeänä. Tuomioistuinten lainkäyttötyön sujuvuuden takaamiseksi on välttämätöntä, että tuomioistuimille kuuluvien hallintotehtävien hoito on organisoitu tehokkaasti.

Suomen tuomariliitto toteaa, että arviomuistiossa on hyvin kiteytetty tuomioistuinten hallinnon tehtävät. Tärkein tehtävä on mahdollistaa sujuva substanssiasioden eli lainkäytön hoitaminen. Erityisesti hallinnon perustehtävien tulee hoitua sujuvasti ilman, että niillä rasitetaan lainkäyttöä. Mitä ammattitaitoisemmin tuomioistuimen hallintoa hoidetaan, sitä enemmän päällikkötuomarille jää aikaa strategiseen johtamiseen, kehittämiseen ja suunnitteluun sekä lainkäyttötyöhön.

Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö toteaa, että kaiken kaikkiaan muistio on asioita hyvin selkeyttävä ja työryhmän ehdotukset on selkeästi koottu yhteen taulukossa 1.

Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston koulutusyksikkö on lausunnossaan pyytänyt korjausta arviomuistion kappaleeseen 6, jossa pohditaan osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä. Koulutusyksikkö on selostanut omaa käsitystään koulutusyksikön roolista.

3 Kannanotot työryhmän arviomuistioon

3.1 Hallintotehtäviä hoitavan virkamiehen nimike ja kelpoisuusvaatimukset

Korkein hallinto-oikeus pitää perusteltuna, että johdon tukitehtäviä hoitavien henkilöiden tehtävänimikkeistöä ja toimenkuvia sekä palkkausta yhdenmukaistetaan arviomuistiossa esitetystä laajuudesta. Hallintojohtaja, hallintopäällikkö ja hallintosihteeri ovat sopivia virkanimikkeitä arviomuistiossa esitetyllä tavalla. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimukseksi esitetty soveltuva ylempi korkeakoulututkinto on perusteltu. Korkeimpien oikeuksien osalta kansliapäällikön kelpoisuusvaatimukseen sovelletaan jatkossakin, mitä tuomioistuinjaissa säädetään tuomarin kelpoisuusvaatimuksista.

Helsingin hovioikeus toteaa, että eri tuomioistuimien hallinnot sisältävät pääasiallisesti samojen tai samankaltaisten tehtävien ja asioiden hoitamista. Tämä puoltaisi sitä, että päällikkötuomareiden tukena hallintotehtäviä hoitavien virkamiesten tehtävänimikkeet olisivat yhtenäiset ja palkkaus perustuisi tuomioistuimien kokoluokitteeseen.

Hovioikeus katsoo työryhmän tavoin, että hallinnon ammattimainen hoitaminen keskisuurissa ja isoissa tuomioistuimissa edellyttää sitä, että päällikkötuomarin tukena on ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut virkamies (kansliapäällikkö, hallintojohtaja tai hallintopäällikkö). Tämä edellyttäisi sitä, että kelpoisuusvaatimuksesta säädettäisiin lailla myös muiden kuin kansliapäälliköiden osalta. Työryhmän tavoin hovioikeus myös katsoo, että tällaisten virkojen tulisi olla vakinaisia ainakin hovioikeuksissa.

Työryhmä on lisäksi esittänyt, että hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla soveltuva korkeakoulututkinto. Mainittu korkeakoulututkinto saattaa antaa tuomioistuimen hallinnolle lisäammattitaitoa hallinnollisten asioiden hoitamisessa erityisesti pienemmässä yksikössä, jossa päällikkötuomarin ainoana tukena on hallintosihteeri. On kuitenkin otettava huomioon, että hallintosihteerin tehtäviä - mahdollisesti toisella nimikkeellä - hoitavien joukossa on useita opistotason tutkinnon omaavia virkamiehiä, joilla on pitkä kokemus ja erinomainen henkilöstö- ja talousasioiden ammattitaito. Korkeakoulututkinnon säätäminen kelpoisuusvaatimukseksi ei välttämättä ole ainoa tae saada näihin tehtäviin riittävän ammattitaitoista henkilökuntaa. Kelpoisuusvaatimuksista säätäminen näiden tehtävien osalta tulisi jättää kunkin viraston harkintaan. Sen sijaan hallintosihteerien osaamista tulisi tukea keskitetysti järjestetyillä, heitä varten räätälöidyllä koulutuksella.

Itä-Suomen hovioikeus toteaa, että korkeimpien oikeuksien ja hovioikeuden hallinnolliset tehtävät poikkeavat muiden tuomioistuinten tehtävistä ja näin ollen hallinnollisen johtajan tehtävä virkanimike tulisi olla erilainen kuin muissa tuomioistuimissa. Tämän hetkisen kansliapäällikkö-virkanimikkeen muuttamiselle ei ole syytä. Muun hallintohenkilöstön virkanimikkeiksi sopivat hyvin hallintosihteeri, henkilöstösihteeri ja taloussihteeri. Kaikkien hallinnollisten johtajien kelpoisuusvaatimus tulisi olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksena olisi syytä olla korkeakoulututkinto, näin ollen hän voisi toimia kansliapäällikön sijaisena. Ai-

emmin virkoihin nimitettyjen muun koulutustaustan omaavien henkilöiden yhdenmukainen kohtelu on kuitenkin huomioitava niin kauan kuin he ovat työelämässä.

Rovaniemen hovioikeus kannattaa johdon tuen virka- ja tehtävänimikkeiden yhdistämistä tuomioistuimissa. Nimikkeinä voisivat toimia hallintojohtaja ja -päällikkö sekä pienimmissä yksiköissä hallintosihteeri. Korkeimmissa oikeuksissa säilyisivät kansliapäällikön virkanimikkeet. Hallintosihteerin virkanimikkeen muuttaminen yleisvirkanimikkeeksi ei ole perusteltua.

Turun hovioikeus puoltaa johdon tuen virkanimikkeiden osalta yhdenmukaisuutta. Tulisi kuitenkin perustella, miksi kansliapäällikön virkanimike säilytettäisiin ylimmissä tuomioistuimissa, jos esimerkiksi hovioikeuksissa kyseinen virkanimike muutettaisiin arviomuistion mukaisesti hallintopäälliköksi. Virkanimikkeiden valinnassa tulee huomioida halutaanko korostaa vai hälventää eroa yksityisen sektorin vastaaviin tehtäviin. Yksityisellä puolella vastaavista tehtävistä käytetään useimmiten hallintojohdannaista nimikettä. Huomioon olisi myös hyvä ottaa se, toimiiko johdon tuki pelkän hallintohenkilökunnan vai tuomioistuimen koko kansliahenkilökunnan työnjohdollisena esimiehenä. Mikäli johdon tuki toimii koko kansliahenkilökunnan esimiehenä, kanslia-johdannaiset virkanimikkeet ovat perustellumpia kuin hallinto-johdannaiset virkanimikkeet. Johdon tuen kelpoisuusvaatimukseksi tulee asettaa lähtökohtaisesti ylempi korkeakoulututkinto. Pienissä yksiköissä johdon tuelta tulee edellyttää aiempaa kokemusta hallintoasioiden hoitamisesta.

Vaasan hovioikeus toteaa, että työryhmän esitys virkanimikkeiden ja palkkauksen yhtenäistämisestä on hyväksyttävissä. Hovioikeus toteaa kuitenkin, että kaikissa hovioikeuksissa pitäisi olla samantasoinen virka, jolla on sama virkanimike eikä palkkauksessa tulisi olla merkittäviä eroja tuomioistuimen koosta riippumatta, koska viranhaltijan tehtävänala on samanlainen kaikissa yksiköissä. Hovioikeuksissa kansliapäälliköillä on perinteisesti ollut oikeustieteen kandidaatin (maisterin) tutkinto, vaikka sitä ei muodollisesti laissa ole vaadittu. Hovioikeuden kansliapäällikkö on muiden tehtävien ohella voinut osallistua lainkäyttötehtäviin. Tämä on koettu hyödyllisenä lisäresurssina hovioikeudelle ja se on myös helpottanut kansliapäällikön hallinnollisia työtehtäviä esimerkiksi osastojen kansliahenkilökunnan toiminnan suunnittelussa sekä lainkäyttöhenkilökunnan virkaesitysten tekemisen yhteydessä. Hovioikeus kannattaa, että hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksista ei ole tarpeellista säätää laissa. Hovioikeudelle on tärkeää päättää työjärjestyksessään muun hallinnollisen henkilökunnan kelpoisuusvaatimuksista.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että hallintojohtajan nimike kuvaa hallintopäällikköä paremmin henkilömäärältään suuressa tuomioistuimessa olevia vastuita sekä työmäärää. Hallintojohtajan tai hallintopäällikön nimike kuvaa myös hallinnon johtamistyön laaja-alaisuutta paremmin kuin kansliapäällikkö, jonka voi ajatella viittaavan helposti pelkän kanslia/toimistotyön rutiineiden johtamiseen. Kun nimikettä pohditaan työmarkkinatasolla, on hallintopäällikön tai hallintojohtajan nimike oletettavasti myös työnhakijoita ajatellen vetovoimaisempi.

Pohdittaessa kelpoisuusvaatimuksia lainsäädännön tuntemus on tärkeä erityisesti virkamies-, julkisuus- ja tietosuojalainsäädännön osalta. Kokonaisuutena ajatellen esimerkiksi hallintotieteen ylempi korkeakoulututkinto on yhtä lailla soveltuva virkaan kuin aiemmin vakiintuneesti tehtävää hoitaneiden ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus yhtyy työryhmän ehdotukseen siitä, että korkeimpien oikeuksien kansliapäällikköjen virkanimikkeet säilytetään nykyisellään ja muissa tuomioistuimissa otettaisiin käyttöön hallintojohtajan, hallintopäällikön ja hallintosihteerin virkanimikkeet yksikön koon ja tehtäväkokonaisuuden kuvaavuuden perusteella. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön virkojen kelpoisuusehtona tulisi olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Tehtävä edellyttää asiantuntijuutta mm. talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä johtamisesta, joten ylemmän korkeakoulututkinnon voidaan katsoa tarjoavan parhaat edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen.

Itä-Suomen hallinto-oikeus kannattaa ehdotettuja hallintojohtajan ja hallintopäällikön nimikkeitä. Tämän lisäksi pienimmissä yksiköissä, joissa tehtäväkenttä on keskisuuria ja suuria virastoja suppeampi ja joissa hallinnon tukitehtävissä toimivan virkamiehen tehtäviin kuuluu enemmän myös käytännön työtehtäviä esimiestehtävien sijaan, voisi olla käytössä ehdotuksen mukaisesti hallintosihteerin nimike. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön virkoihin tehtävän monimuotoisuudesta ja vaativuudesta johtuen kelpoisuusvaatimuksena tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Hallintosihteerin tehtävään kelpoisuusvaatimuksena voisi olla puolestaan soveltuva korkeakoulututkinto.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että nimikkeenä ehdotettu hallintopäällikkö on hyvä ja informatiivinen. Suurimmissa yksiköissä voisi olla hallintojohtaja ja ylimmissä tuomioistuimissa kansliapäällikkö. Tuomioistuinten hallintotehtäviä on perinteisesti hoidettu juristin koulutuksella. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että tuomioistuimen päällikkö on tuomari ja oikeudellista asiantuntemusta on talossa muutenkin runsaasti, hallintopäällikkö voisi olla erityisesti hallintoon ja johtamiseen koulutuksen saanut henkilö. Pätevyysvaatimuksena soveltuva ylempi korkeakoulututkinto on joustava ja mahdollistaa hallinnon ja johtamisen ammattilaisen valinnan.

Turun hallinto-oikeus toteaa, että sekä hallintojohtaja että hallintopäällikkö ovat nimikkeinä kuvaavia. Nimikettä olennaisempaa on kuitenkin tehtävien sisällön selkeä määrittely, jotka on parasta tehdä kunkin tuomioistuimen työjärjestyksessä ja erillisissä tehtäväkuvauksissa.

Ahvenanmaan käräjäoikeus toteaa, että arviomuistion lähtökohta siitä, että hallintohenkilöstön kelpoisuusvaatimukset määritellään tuomioistuimen koon mukaan, on vanhentunut ajattelutapa. Myös pienemmät yksiköt hoitavat yhtä haasteellisia hallinnollisia toimeksiantoja kuin isommatkin yksiköt, vain määrällisesti vähemmän. Kansliapäällikön viran perustaminen käräjäoikeuteen varmistaisi mahdollisuuden riittävään asiantuntemukseen ja mahdollisesti vapauttaisi laamannin resursseja enemmän lainkäyttötyöhön. Kansliapäälliköllä tulisi olla koulutus, mikä vastaa asetettuja vaatimuksia.

Etelä-Karjalan käräjäoikeus pitää perusteltuna arviomuistiossa esitettyä tavoitetta virka- ja tehtävänimikkeistön yhtenäistämiseksi. Käräjäoikeus ehdottaa kuitenkin harkittavaksi, tulisiko suurimpien ja keskisuurten käräjäoikeuksien hallinnollisen johtajan virkanimikkeen olla yhteneväisesti joko hallintojohtaja tai -päällikkö. Pienissä yksiköissä on riittävää, että johdon apuna toimii hallintojohtajan tai -päällikön sijasta hallintosihteerin. Myös pienemmissä yksiköissä tulee olla hallintosihteerin lisäksi apuna tarvittava määrä henkilöstö- ja taloussihteereitä. Hallintosihteerin virkanimikettä ei ole hyvä muuttaa yleisvirkanimikkeeksi kaikille hallinnon sihteereille, koska silloin hämärtyy hallinnossa työtä tekevien sihteereiden toimenkuvat. Mikäli kaikkien virkanimike olisi hallintosihteerin, nimikkeen perusteella ei voitaisi päätellä, kuka toimii niissä vastaavissa esimiestehtävissä, joissa hallintojohtaja ja -päällikkö toimivat suu-

remmissa yksiköissä. Hallintosihteeri yleisvirkanimikkeenä olisi myös vastoin sitä tavoitetta, että tietyn virkanimikkeen alla olevien työtehtävät ja palkkaus olisivat yhdenmukaiset. Hallintosihteerin nimikettä tulisi käyttää vain henkilön, joka tekee hallintopäällikköä vastaavaa hallintosihteerin tehtävää.

Kelpoisuusvaatimusten osalta Etelä-Karjalan kärjäoikeus yhtyy muistiossa esitettyyn ehdotukseen, että hallintojohtajan ja -päällikön kelpoisuusvaatimus olisi soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hallintosihteerien osalta soveltuva korkeakoulututkinto. Muodollisten pätevyysvaatimusten ohella tulisi ottaa huomioon nykyisin viroissa olevien hallintosihteerien osaaminen, työssä kouluttautuminen ja työkokeemus nimitettäessä uusia hallintopäälliköitä tai sihteereitä.

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus toteaa, että virkanimikkeiden yhtenäistäminen on perusteltua. Hallintojohtajan, hallintopäällikön ja hallintosihteerin nimikkeet ovat riittävän kuvaavia. Hallintosihteerin virkanimikettä ei tule muuttaa yleisvirkanimikkeeksi. Jokaisessa yksikössä tulisi olla vain yksi hallintosihteeri ja muuten johdon tuen tehtäviä tulisi hoitaa tehtäväperusteisesti. Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus katsoo, että hallintojohtajan ja -päällikön kelpoisuusvaatimukseksi tulisi säätää ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää kykyä ymmärtää lainkäyttötyöhön liittyviä erityiskysymyksiä. Hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksesta ei ole tarpeen säätää laissa, vaan asia voidaan jättää tuomioistuinten omaan harkintaan.

Etelä-Savon kärjäoikeus toteaa, että esitetyt nimikkeet hallintojohtaja, hallintopäällikkö ja hallintosihteeri kuvaavat parhaiten tehtävän hallinnollista luonnetta. Hallintojohtajan ja -päällikön tehtäviä hoitavan ei tarvinne olla oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut vaan myös muu ylempi korkeakoulututkinto voisi tulla kysymykseen. Hallintosihteeri nimikkeestä ei tule tehdä yleisnimikettä kaikille hallinnollisia tehtäviä hoitaville virkamiehille.

Helsingin kärjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan alaisuuteen kuuluu suuri määrä henkilöitä ja johdettavia asioita. On varsin selvää, että hallintojohtajalta vaaditaan ylempää korkeakoulututkintoa. Hallintotehtäviä hoitavan virkamiehen nimikkeenä on oltava hallintojohtaja. Se kuvastaa parhaiten tehtävän luonnetta. Hallintosihteerin tehtävään parhaimmat valmiudet on tähän mennessä antanut soveltuva alempi korkeakoulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys henkilöstöhallintoon ja valtion virkaehtosopimukseen. Lisäksi hallintosihteeriltä edellytetään oma-aloitteellisuutta, yhteistyökykyä, kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja hyviä vuorovaikutustaitoja sekä riittäviä tietoteknisiä valmiuksia. Hallintosihteerin ja henkilöstösihteerin tehtävät tulee vastuun- ja tehtäväjaon selkeyden vuoksi pitää erillään toisistaan ja tämän vuoksi kärjäoikeus suhtautuu varauksella hallintosihteeri -nimikkeen käyttämiseen yleisnimikkeenä.

Hyvinkään kärjäoikeus toteaa, ettei ole kannatettavaa määritellä nimikkeitä viraston koosta riippuen. Kärjäoikeusverkoston uudistamisen yhtenä tavoitteena on luoda kooltaan mahdollisimman samansuuruisia yksiköitä. Tämän seurauksena myös hallinnon tehtävät tulevat entistään samankaltaistumaan. Yksikkökoon vaihtelu ei myöskään olennaisesti vaikuta tehtävien laatuun tai määrään. Eri nimikkeille ei siten ole perustetta. Kärjäoikeuksissa lainkäyttöosastojen johtajat ovat osaston johtajia. Hallintoa johtava rinnastuu organisatoriselta asemaltaan lainkäyttöosastojen johtajiin. Tästä syystä kärjäoikeuksissa nimikkeeksi sopivin yleisesti on hallintojohtaja. Myös kelpoisuusvaatimusten tulisi olla samat. Tehtävän vaativuus huomioon ottaen on perusteltua lähteä siitä, että henkilöllä tulisi olla ylempi korkeakoulututkinto. Toisaalta on myös huomioitava, että nykyisellä henkilöstöllä tulisi pätevyysvaatimuksista huo-

limatta siirtymävaiheessa olla mahdollisuus hakeutua kaikkiin hallinnon tehtäviin. Ehdotus hallintosihteerin-nimikkeen käyttämisestä yleisnimikkeenä on kannatettava. Hallintosihteerien esimiestehtävää varten voitaisiin ottaa käyttöön esimerkiksi nimike johtava hallintosihteerin.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus toteaa, että näkemys siitä, että hallintosihteerin olisi hallintotehtäviä hoitavien virkamiesten yleisnimike vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta. Soveltuva korkeakoulututkinto takaa, että tehtäviin voidaan nimittää riittävän koulutustaustan omaavia henkilöitä. Soveltuvan ylempien korkeakoulututkinnon asettaminen pätevyysvaatimukseksi hallintojohtajan tai -päällikön tehtäviin olisi linjassa tämän kanssa.

Kainuun käräjäoikeus toteaa, että tuomioistuinyksikön koosta riippumatta hallinnolliset tehtävät ovat pääpiirteissään samat. Tehtävien laatu ja niihin liittyvät vastuut huomioon ottaen yhteinen tehtävänimike olisi perusteltua olla hallintopäällikkö. Tehtävään valittavalta henkilöltä edellytetään erilaisia valmiuksia. Olisikin tärkeää, että puheena oleva yksikkö voi itse määrittää hallintohenkilöiden kelpoisuusvaatimukset.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus katsoo, että tuomioistuimissa tulisi olla joko hallintojohtaja suuremmissa ja keskisuurissa virastoissa ja pienehköissä virastoissa hallintopäällikkö. Hallintoon kuuluvia talous- ja henkilöstöasioita voidaan hoitaa eri virkanimikkeillä. Käräjäoikeus yhtyy arviomuistiossa esitettyyn kannanottoon kelpoisuusvaatimuksista.

Kemi-Tornion käräjäoikeus toteaa, että työryhmän esitys virkanimikkeistä on hyvä hallintojohtajan ja hallintopäällikön osalta. Hallintosihteerin nimike pitää säilyttää omanansa eikä tehdä siitä yleisnimikettä, koska hallintosihteerit hoitavat virkaa eivät mitään tiettyä henkilöstö- tai taloushallinnon tehtävää. Hallintosihteerien toimenkuva tulee olemaan laaja ja häneltä vaaditaan myös hyvää tietämystä ja ammattitaitoa. Hallintosihteerit työskentelevät myös usein esimiestehtävissä. Kelpoisuusvaatimuksista pitää määrätä ainakin työjärjestyksessä. Hallintojohtajalla pitää olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Hallintopäälliköllä voi olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai korkeakoulututkinto riippuen käräjäoikeuden koosta ja tehtävien vaatimuksista. Hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksena voi olla myös korkeakoulututkinto esim. oikeustradenomi. Entisille jo hallintosihteerin virassa oleville täytyy antaa mahdollisuus jatkaa virassaan, vaikka he eivät täyttäisi kelpoisuusvaatimuksia.

Keski-Suomen käräjäoikeus toteaa, että hallintotehtäviä hoitavan virkamiehen nimike tulisi olla hallintopäällikkö ja kelpoisuusvaatimuksena ylempi korkeakoulututkinto.

Kymenlaakson käräjäoikeus katsoo, että hallintojohtaja ja hallintopäällikkö kuvaavat nimikkeinä johdon tuen tehtäviä päällikkötuomarin apuna hoitavan henkilön tehtäviä nykyaikaisella tavalla. Suurissa yksiköissä hallintojohtaja on luonteva nimike kun taas muissa yksiköissä nimike tulee olla hallintopäällikkö. Käräjäoikeuden nykyisen hallintosihteerin tehtävänkuvan perusteella arvioiden hallintosihteerille kuuluu niin paljon omaa toimivaltaa ja vastuuta hallintoasioissa, että päällikkö-virkanimikettä voidaan pitää perusteltuna. Käräjäoikeus pitää perusteltuna, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimukseksi säädettäisiin lain tasolla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

Lapin kärjäoikeus toteaa, ettei kärjäoikeuden hallinnosta vastaavan henkilön virkanimike tulisi määräytyä kärjäoikeuden koon perusteella. Tavoitteena on luoda mahdollisimman tasavertaisia ja toiminnaltaan samanlaisia yksiköitä, joten hallinnosta vastaavan henkilön tehtävät tulevat siten olemaan entistä yhdenmukaisempia. Yksikköjen koon vaihtelu ei vaikuta siten merkittävästi tehtävien laatuun eikä määrään. Kärjäoikeuden hallinnosta vastaava henkilö rinnastuu asemaltaan lainkäyttö-osastojen johtajiin ja on kärjäoikeuden johtoryhmän jäsen. Hallintojohtaja on tämän vuoksi yleisesti sopivin virkanimike kärjäoikeuden hallinnosta vastaavalle henkilölle. Kärjäoikeus kannattaa työryhmän esitystä hallintosihteeri-nimikkeeseen käytöstä hallinnollisia tehtäviä hoitavan henkilön yleisnimikkeenä.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus toteaa, että virkanimikkeiksi riittäisi hallintopäällikkö ja hallintosihteeri. Vaatimus ylemmästä korkeakoulututkinnosta hallintopäälliköllä ja muusta korkeakoulututkinnosta hallintosihteerillä ovat perusteltuja. Hallintosihteerin osalta tämän vaatimuksen ei tule olla ehdoton, vaan muillakin meriiteillä ja henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tulee voida pätevoityä hallintosihteeriksi.

Oulun kärjäoikeus lausuu, että koska hallintopäällikön tehtävät ja vastuut ovat suurissa yksiköissä erilaiset kuin pienissä, on hallintojohtajan virkanimikkeeseen käytön laajentaminen perusteltua muistiossa esitetyllä tavalla. Myös muun hallintohenkilöstön virkanimikkeiden yhdenmukaistaminen ja hallintosihteerin virkanimikkeeseen ottaminen käyttöön yleisnimikkeenä on perusteltua. Hallintohenkilöstöä on tulevaisuudessa joka tapauksessa niin vähän, että erilaiset virkanimikkeet hallinnon tehtävissä ovat omiaan tuomaan ylimääräistä jäykkyyttä tehtävien hoitamiseksi.

Pirkanmaan kärjäoikeus kannattaa työryhmän esitystä virkanimikkeistä lukuun ottamatta hallintosihteerin virkanimikkeeseen yleistämistä. Kärjäoikeuksien hallintojohtajan ja -päällikön kelpoisuusvaatimuksena tulisi esityksestä poiketen olla ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Kuten arviomuistiossakin todetaan, hallintojohtajalla tai -päälliköllä pitäisi muun ohella olla kyky ymmärtää tuomioistuina maailmaa ja siellä esiin tulevia tilanteita myös lainkäytön näkökulmasta. Tähän parhaat edellytykset antaa oikeustieteellinen loppututkinto.

Pohjanmaan kärjäoikeus kannattaa ehdotusta siitä, että johdon tukea nimitettäisiin yhteneväisesti hallintopäälliköiksi ja hallintosihteereiksi. Hallinnossa työskentelevien sihteereiden virkanimike tulisi olla hallintosihteeri. Lähtökohtaisesti hallintopäälliköllä tulisi olla yleinen pätevyys, joka laamaneilta yleensä puuttuu, kuten talouden ja hallinnon osaaminen. Kelpoisuusvaatimuksena ylempi korkeakoulututkinto on hyvin perusteltua suuremmissa yksiköissä.

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus toteaa, että hallinnollisia tehtäviä hoitavan henkilöstön virkanimike riippuu kärjäoikeuden koosta. Hallintojohtajan kelpoisuusvaatimuksena on oltava ylempi korkeakoulututkinto, hallintopäälliköllä joko ylempi ja alempi korkeakoulututkinto ja hallintosihteerillä soveltuva korkeakoulututkinto, esimerkiksi tradenomin tutkinto. Mikäli virkanimike tässä yhteydessä muuttuisi, nykyisellä viranhaltijalla tulisi kuitenkin olla erivapaus jatkaa virassa koulutustasostaan riippumatta.

Pohjois-Savon kärjäoikeus lausuu, että muistion ehdotukset virkanimikkeistä ovat muuten kannatettavia, mutta hallintosihteerin virkanimike tulisi säilyttää vain yhdelle henkilölle, jonka toimenkuva on samantapainen kuin hallintosihteerillä tälläkin hetkellä. Muiden hallinnossa työskentelevien sihteerien virkanimike voisi olla tehtävänkuvan mukainen. Hallintosihteerillä tulee säilymään hänen erityisosaamisensa

Päijät-Hämeen käräjäoikeus katsoo, että virkanimikkeiden nykyaikaistaminen kansliapäälliköstä hallintojohtajaksi ja -päälliköksi on kannatettavaa. Hallintojohtajan kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla muistiossa esitetyllä tavalla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Sen sijaan hallintopäällikön kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla soveltuva korkeakoulututkinto, jolloin kysymykseen voisivat tulla muun muassa tradenomit. Toissijaisesti nykyinen käräjäoikeuden kokenut hallintosihteeri tulisi voida erivapausmenettelyllä tai siirtymäsäännöksen nojalla nimittää hallintopäällikön virkaan. Hallintosihteereitä ei tule olla enempää kuin yksi virastoa kohden.

Satakunnan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtaja, hallintopäällikkö ja hallintosihteeri ovat sopivia virkanimikkeitä hallinnollisista tehtävistä vastaaville henkilöille arviomuistiossa esitetystä laajuudesta muuten, mutta hallintosihteeristä ei tule tehdä yleisvirkanimikettä. Hallintosihteerin kelpoisuusvaatimukseksi ehdotettu soveltuva korkeakoulututkinto on perusteltu. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimukseksi ehdotettu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto on perusteltu.

Tuusulan käräjäoikeus lausuu, että ehdotettu nimikkeistö vaikuttaa selkeältä ja johdonmukaiselta. Käräjäoikeudella ei ole huomauttamista myöskään kelpoisuusvaatimusten osalta, joskin mahdollisena voitaisiin pitää, että kelpoisuus hallintosihteerin virkaan voisi olla myös henkilöllä, jolla on käytännön kokemuksen kautta saadut riittävät edellytykset ja osaamisen tehtävään.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että työryhmän ehdotus nimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista ovat selkeitä ja kannatettavia.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus toteaa, että nykyisestä vanhahtavasta kansliapäällikkö-nimikkeestä tulisi ylmpiä tuomioistuimia lukuun ottamatta luopua ja ottaa kaikissa muissa virastoissa käyttöön nimikkeet hallintojohtaja ja hallintopäällikkö. Virastoissa tulisi olla yksi hallintosihteerin virka, ja muun mahdollisen hallintotehtäviä hoitavan henkilöstön virkanimikkeenä tehtävän mukaan henkilöstö- ja/tai taloussihteeri. Käräjäoikeus yhtyy työryhmän näkemykseen hallintojohtajan ja -päällikön sekä hallintosihteerin kelpoisuusvaatimuksista.

Ylivieska-Raahen käräjäoikeus toteaa, että hallintotehtäviä hoitavien virkanimikkeet voivat hyvin olla hallintojohtaja, hallintopäällikkö, kansliapäällikkö ja hallintosihteeri. Käytännössä lähinnä suurimmissa yksiköissä voi tulla tarpeita useammalle hallintosihteerille. Ei ole estettä, että esimerkiksi taloussihteeriä kutsutaan hallintosihteeriksi, kun työnjaot ovat selviä. Pienemmissä yksiköissä hallintosihteerin nimike tulee jäädä yhdelle henkilölle. Arviomuistiossa lausutuista syistä johtuen hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimuksena tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Hallintosihteerien tehtävät ovat ja niiden tulee jatkossakin olla sellaisia, että niissä on edellytettävä soveltuva korkeakoulututkintoa. Siirtymävaiheessa nykyisten hallinto sihteerien koulutuksen tulee riittää täyttämään kelpoisuusvaatimukset.

Markkinaoikeus toteaa, että tuomioistuimissa, joissa on käytössä tehtävänimike kansliapäällikkö, tulisi säilyttää se entisellään. Tämä korostaisi oikealla tavalla erityistuomioistuimien erityisluonnetta. Tuomioistuimien koossa ei enää pääosin ole sellaisia eroja, että olisi tarvetta hallintojohtajan ja hallintopäällikön erillisille virkanimille. Työryhmän esityksen mukaisesti kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Hallintosihteerin virkoihin sopiva kelpoisuusvaatimus olisi soveltuva korkeakoulututkinto tai työssä hankittu hyvä kokemus tuomioistuinhallinnossa.

Työtuomioistuin pitää perusteltuna virkanimikkeiden yhdenmukaistamista ja työryhmän ehdotusta, jonka mukaan nimikkeet olisivat hallintojohtaja, hallintopäällikkö ja hallintosihteeri.

Vakuutusoikeus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa siitä, että johdon tuen virkanimikkeet yhdenmukaistettaisiin. Se selventäisi nykyistä tilannetta ja ehdotuksen mukaisesti saataisiin myös kriteerit eri nimikkeiden käyttöön, kun nimike määräytyisi yksikön koon perusteella. Vakuutusoikeus kannattaa myös kelpoisuusvaatimusten yhdenmukaistamista. Soveltuva ylempi korkeakoulututkinto olisi sopiva kelpoisuusvaatimus hallintojohtajalle ja -päälliköille, samoin kuin soveltuva korkeakoulututkinto hallintosihteerille.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry lausuu, että työryhmän ehdotus nimikkeiden yhtenäistämistä on kannatettava. Hallintojohtajan, -päällikön ja -sihteerin nimikkeet ovat jo monin paikoin vakiintuneet. Yksikön koko vaikuttaa siihen mitä nimikettä milloinkin käytetään. Nimikkeet voisivat olla samat kautta tuomioistuin sektorin. On perusteltua ja kannatettavaa, että hallintojohtajan tai -päällikön kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Sen sijaan hallintosihteerin kohdalla ei välttämättä tulisi olla kelpoisuusvaatimusta. Hallintosihteerin tehtävä on sellainen, johon voi pätevyitä myös työtehtävien ja kokemuksen kautta.

Suomen tuomariliitto toteaa, että virkanimikkeiden yhtenäistäminen ehdotetulla tavalla on perusteltua. Virkanimikkeisiin ei ole huomauttamista. Muistiossa esitetyistä poiketen hallintojohtajan ja -päällikön kelpoisuusvaatimukseksi tulisi säätää ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Arviomuistiossa on todettu, että johdon tuen tehtäviä hoitavilla henkilöillä pitäisi olla kyky ymmärtää tuomioistuinmaailmaa ja siellä esiintyviä tilanteita myös lainkäytön näkökulmasta. Nimenomaan tämän vuoksi olisi tärkeää, että tuomioistuinten hallintojohtajilla ja -päälliköillä olisi lakimieskoulutus. Lisäksi heidän tulisi olla myös konkreettisesti perehtyneitä tuomioistuinyöskentelyyn. Käytännössä puheena olevissa tehtävissä on ollut ja on tälläkin hetkellä myös henkilöitä, joilla ei ole lakimieskoulutusta. Tästä on aiheutunut erinäisiä ongelmia, kun asianomaiset henkilöt eivät ole ymmärtäneet lainkäyttötyössä syntyviä erityistilanteita. Tätä vaaraa vähentäisi olennaisesti se, että kelpoisuusvaatimukseksi säädettäisiin ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto. Hallintosihteerin koulutusvaatimuksesta ei ole tarpeellista säätää laissa, vaan asia voidaan jättää tuomioistuimen omaan harkintaan.

Suomen lakimiesliitto toteaa, että tuomioistuinten hallintojohtajien ja -päälliköiden virkoihin valituilta vaaditaan tuomioistuimessa käsiteltävien asioiden substanssiosaamista, että he voisivat menestyksellisesti hoitaa virkaansa. Kuten arviomuistiossa on todettu, hallintotehtäviä hoitavalla johdon tuella pitäisi olla kyky ymmärtää tuomioistuinmaailmaa ja siellä esillä tulevia tilanteita myös lainkäytön näkökulmasta. Näistä syistä hallintojohtajan ja -päällikön virkoihin valittavilla henkilöillä tulee olla kelpoisuusvaatimuksena ylempi oikeustieteellinen korkeakoulututkinto.

Palkansaajajärjestö Pardia toteaa, että hallintojohtaja ja hallintopäällikkö ovat selkeitä virkanimikkeitä ja viestivät tehtävän sisällöstä. Kansliapäällikönimikkeestä voisi luopua arviomuistiossa esitetyn mukaisesti ja esitetyn lisäksi myös korkeimmissa oikeuksissa. Kansliapäällikkö nimikettä voisi harkita käytettävän tulevassa tuomioistuinvirastossa. Hallintojohtaja ja hallintopäällikkö tulisi olla virkaan nimitettyjä henkilöitä. Hallintojohtajan ja hallintopäällikön kelpoisuusvaatimuksena ylempi korkeakoulututkinto on perusteltu siten, että myös muu kuin oikeustieteen tutkinto olisi soveltuva. Hallintosihteerin kategorisena kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkinto ei ole

perusteltu, koska virkanimike ei suoraan kuvaa tehtäviä vaan toimii hallintohenkilökunnan yleisvirkanimikkeenä.

Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry katsoo, että hallintosihteerille esitetty kelpoisuusvaatimus eli soveltuva korkeakoulututkinto on riittävä, jolloin tradenomikoulutuksen saanut voisi hakea tehtävää. Nykyinen tradenomiopintokokonaisuus on hyvin kattava.

Oikeusministeriön oikeushallinto-osaston talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö toteaa, että hallintosihteerivirkanimi otettiin käyttöön käräjäoikeuksissa vuonna 2013, kun osastosihteerin- ja toimistosihteerinimikkeistä luovuttiin. Silloin koettiin taroituksenmukaiseksi saada koko Y-sopimusalueelle eli tuomioistuimiin, oikeusaputoimistoihin, ulosottovirastoihin ja syyttäjänvirastoihin mahdollisimman yhdenmukaiset nimikkeet. Viraston hallintotehtävissä voisi olla silloisen työryhmän mukaan joko hallintopäällikön tai hallintosihteerin virka tai molemmat. Pienehköissä virastoissa, joissa viraston päällikkö on käytännössä myös hallinnon päällikkö, hallintosihteerin olisi Y-sopimusalan johtava virka. Suuremmissa virastoissa sitä voitaisiin käyttää hallintopäällikön ohella. Joka tapauksessa se olisi Y-sopimusalan korkein hallinnon virkanimi.

3.2 Hallintojohtajan tai -päällikön kuuluminen työnantajavirkamiehiin

Korkein hallinto-oikeus on ilmoittanut, ettei sillä ole huomautettavaa työryhmän ehdotukseen siltä osin kuin työryhmä on katsonut, että hallintojohtajan/hallintopäällikön tulisi olla työnantajavirkamies.

Helsingin hovioikeus toteaa, että keskisuurissa ja suurissa virastoissa kansliapäälliköiden, hallintojohtajien ja hallintopäälliköiden olisi syytä toimenkuvansa vuoksi olla työnantajavirkamiehiä.

Itä-Suomen hovioikeus toteaa, että hallinnollisen johtajan tehtäviin kuuluu tyypillisesti työnantajan edustaminen henkilöstöä kohtaan ja hänen tehtäviinsä kuuluu työntekijöiden tehtävänkuvien ja suoritusarviointien suorittaminen. Näin ollen hallinnollisen johtajan tulisi olla työnantajavirkamiehen asemassa.

Rovaniemen hovioikeus lausuu, että hallintojohtajan ja -päällikön tulee olla työnantajavirkamies.

Turun hovioikeus toteaa, että johdon tuen tehtäviä hoitavien tulisi olla lähtökohteisesti työnantajavirkamiehiä.

Vaasan hovioikeus kannattaa sitä, että hallintojohtajan ja -päällikön virat olisivat vakituisia työnantajavirkoja.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että hallintojohtajan/-päällikön tulisi kuulua työnantajavirkamiehiin.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus toteaa, että eri tuomioistuinten kanslia- ja hallintopäälliköt ovat työnantajavirkamiesaseman suhteen tällä hetkellä eri asemassa.

Hallinto-oikeus pitää perusteltuna, että kaikki kansliapäälliköt, hallintojohtajat ja hallintopäälliköt olisivat jatkossa työnantajavirkamiehiä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus pitää tärkeänä, että hallintopäällikön asemasta olisi säädetty jatkossa samalla tavalla eri tuomioistuinyksiköissä. Koska hallintopäällikön tehtäviin kuuluu jo nyt merkittäviä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä, hallintopäällikön tulisi olla työnantajavirkamies.

Turun hallinto-oikeus toteaa, että hallintopäällikön tulee voida hallintotoimistoa (kansliaa) johtaessaan myös päättää muun muassa kansliahenkilöstön suoritusarvioinneista. Erityisesti vahva esimiesasema hallintotoimiston johtamisessa edellyttäisi asemaa työnantajavirkamiehenä.

Etelä-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön ja pienemmissä yksiköissä vastaavia tehtäviä hoitavien hallintosihteereiden tulisi olla muistiossa esitettyjen perusteluiden nojalla työnantajavirkamiehiä.

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan tai -päällikön tulisi olla työnantajavirkamiehiä.

Etelä-Savon käräjäoikeus katsoo, että sekä hallintojohtajan että hallintopäällikön tulisi olla työnantajavirkamiehiä. Myöskään hallintosihteerin asemaan työnantajavirkamiehenä ei tule muuttaa/poistaa.

Hyvinkään käräjäoikeus toteaa, että riittävänä lienee pidettävä sitä, että laamanni kaikesta toiminnasta vastuullisena kuuluu työnantajavirkamiehiin.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus toteaa, että arviomuistiossa esitetyt perusteet hallintojohtajan ja hallintopäällikön kuulumiselle työnantajavirkamiehiin ovat kannatettavia.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan/-päällikön tulee olla työnantajavirkamies.

Kemi-Tornion käräjäoikeus lausuu, että valtion virkaehtosopimusasetuksessa säädetään, että käräjäoikeuksien laamannit, hallintojohtajat, hallintopäälliköt ja sihteerit ovat työnantajavirkamiehiä. Jatkossakin hallintojohtajat ja -päälliköt voivat olla työnantajavirkamiehiä.

Keski-Suomen käräjäoikeus toteaa, ettei hallintopäällikön tule kuulua työnantajavirkamiehiin.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa työryhmän ehdotukseen siltä osin kuin siinä on katsottu, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön tulee olla työnantajavirkamiehiä.

Kymenlaakson käräjäoikeus katsoo, että hallintojohtajan tai -päällikön tulee olla työnantajavirkamies.

Lapin käräjäoikeus toteaa, että hallinnosta vastaavan henkilön tulisi olla työnantajavirkamies.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus katsoo, että hallintopäällikön tulisi kuulua työnantajavirkamiehiin.

Oulun käräjäoikeus toteaa, että arviomuistiossa esitetyistä syistä on perusteltua, että hallintojohtaja ja hallinto-päällikkö ovat työnantajavirkamiehiä.

Pirkanmaan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan /-päällikön tulisi olla kaikissa tuomioistuimissa työnantajavirkamies.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön on tarkoituksenmukaista kuulua työnantajavirkamiehiin.

Pohjois-Savon käräjäoikeus lausuu, että hallintopäällikön/johtajan tulisi olla työnantajavirkamies.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan / -päällikön tulisi olla työnantajavirkamies.

Satakunnan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan/-päällikön tulisi olla työnantajavirkamies.

Tuusulan käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan/-päällikön tulisi kuulua työnantajavirkamiehiin.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että luontevaa olisi, että hallintojohtaja olisi työnantajavirkamies. Järjestelmän kannalta olisi selkeää, että myös hallintopäällikkö olisi työnantajavirkamies.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajan/-päällikön tulisi kuulua työnantajavirkamiehiin.

Markkinaoikeus toteaa, että käytännön kannalta ei ole suurta merkitystä, onko hallinnollinen johtaja työnantajavirkamies vai ei.

Työtuomioistuin toteaa, että hallintojohtajan ja hallintopäällikön tulisi olla työnantajavirkamiehiä.

Vakuutuslaitos lausuu, että koska hallintojohtaja ja -päällikkö toimisivat suuressa tai keskisuuressa yksikössä, vakuutuslaitos pitää perusteltuna työnantajavirkamiesten piiriin laajentamista nykyisestä arviomuistion ehdotuksen mukaisesti.

JHL ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tuomioistuinlaitoksessa on yli 50 työnantajavirkamiestä kun oikeushallinnon muilla sektoreilla on vaan muutamia. Käräjäoikeuksien hallintojohtajat ja -päälliköt ovat jo nyt työnantajavirkamiehiä, joten tilanteen voi pitää ennallaan, mikäli työnantajavirkamiesten suuri määrä katsotaan perustelluksi. Yhtenäinen linja olisi suotavaa läpi tuomioistuinsektorin.

Tuomariliitto katsoo, että hallintojohtajien ja -päälliköiden tulisi olla työnantajavirkamiehiä.

Pardia toteaa, että työnantajavirkamiesten määrää on tarpeen tarkastella kriittisesti silmällä pitäen tuomioistuinviraston rakennetta eikä määrää tulisi kasvattaa tässä vaiheessa.

3.3 Päällikkötuomarin delegoitavat tehtävät hallintojohtajalle tai -päällikölle tai muulle hallintohenkilökunnalle

Itä-Suomen hovioikeus toteaa, että virastoilla voi eri syistä olla erilaiset tarpeet työtehtävien delegoinnille. Myös henkilöstön erityisosaaminen vaikuttaa siihen, miten työtehtävät kulloinkin on järkevää järjestää. Tästä syystä delegointia koskevat määräykset on syytä säilyttää joustavina.

Rovaniemen hovioikeus toteaa, että työryhmän ehdotus siitä, että tuomioistuimen työjärjestyksessä tulisi määritellä asiat, jotka päällikkötuomari delegoi, on kannatettava.

Turun hovioikeus katsoo perustelluksi vastata kysymykseen kääntäen toteamalla mitä tehtäviä päällikkötuomarin ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista delegoida, ainakaan kokonaan. Tehtäväjakoa ohjaa lähtökohta, ettei päällikkötuomarilla ole oikeutta delegoida sellaista tehtävää, joka on laissa säädetty hänen tehtäväkseen. Arviomuistiossa päällikön keskeisiksi tehtäviksi on mainittu strateginen johtaminen, kehittäminen ja suunnittelu sekä lainkäyttö, joista viimeksi mainittu on hallinnollinen tehtävä. Strategisen johtamisen ja suunnittelun osalta hovioikeus pitää lähtökohdana, että päällikkötuomari huolehtii osaltaan johtamansa tuomioistuimen yleisistä toimintaedellytyksistä sekä erityisesti siitä, että ydintoiminnot sujuvat tehokkaasti, tuloksellisesti ja ennen kaikkea oikeusturvaa tarjoten. Käytännössä tämä tarkoittaa, ettei päällikkötuomari voi delegoida yksinomaan johdon tuen ja/tai osaston johtajien tehtäviksi ydintoimintoja koskevaa seurantaa, suunnittelua ja yhdenvertaisuuden varmentavan ohjeistuksen antamista. Päällikkötuomarin tulee päättää tuomioistuimen toiminnan kannalta perustavanlaatuisista hankinnoista sekä hankkeisiin ryhtymisestä. Päällikkötuomari myös edustaa tuomioistuinta merkittävässä neuvotteluissa ja muissa tilaisuuksissa. Päällikkötuomari ei voi delegoida johdon tuelle tai muulle hallintohenkilökunnalle esimiesasemaansa ainakaan suhteessa tuomareihin. Hovioikeus pitää perusteltuna, että johdon tuen tehtävistä määrätään tuomioistuimen työjärjestyksessä.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että päällikkötuomarin ja hallintojohtajan tai hallintopäällikön vastuunjaon tulee olla selkeä. Se on toteutettavissa hyvin nykyisten säännösten puitteissa. Helsingin hallinto-oikeuden työjärjestyksessä on kuvaus hallintopäällikölle delegoiduista asioista. Työryhmämuistion liitteen 2 kuvaus johdon tuen tehtävää hoitavan henkilön tehtävistä kuvaa puolestaan hyvin hallintojohtajan ja -päällikön käytännön tehtäviä.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus toteaa, että tuomioistuimen työjärjestyksessä tulisi määritellä tuomioistuimen koosta ja hallintorakenteesta riippuen hallintojohtajan, hallintopäällikön ja hallintosihteerin sekä muun hallintohenkilökunnan päätösvaltaan delegoidut asiat.

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että ylituomarin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu ja tulee jatkossakin kuulua välittömästi lainkäyttöön ja ratkaisutoimintaan liittyvät esimiestehtävät, eikä näitä voisi siirtää miltään osin hallintopäällikölle. Hallintopäällikkö on keskeisessä asemassa päällikkötuomarin tukena tuomioistuimen toiminnan suunnittelussa. Hallintopäällikön tehtäviin voisi kuulua laaja joukko yleishallintoon, henkilöstö- ja taloushallintoon, tiedottamiseen, koulutusten koordinointiin, työturvallisuuteen, työhyvinvointiin ja -terveyteen, asiahallintaan, arkistointiin ja projektijohtamiseen liittyviä esimiestehtäviä sekä näihin liittyen myös päätösvaltaa. Hallintopäällikölle voitaisiin siirtää esimerkiksi nimittämisvaltaa kansliahenkilökunnan

nimittämisiin liittyen sekä muuta merkittävää virkamiesoikeudellista päätösvaltaa sekä päätösvaltaa hyväksyä erilaisia viraston tavaroihin ja palveluihin liittyviä sopimuksia. Hallinto-oikeus kannattaa arviomuistion esitystä, jonka mukaan päällikkötuomari voisi työjärjestyksellä päättää tarkemmin hallintopäällikön tehtävistä ja hallintopäällikön ja päällikkötuomarin keskinäisestä työnjaosta.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus lausuu, että arviomuistion liitteessä 2 on hyvin kuvattu hallintopäällikön tai -johtajan tehtäviä. Hallintopäällikölle voidaan nykyiseen tapaan delegoida esimerkiksi laskujen hyväksyminen, kokemuslisän myöntäminen sekä vuosilomien ja muiden poissaolojen hyväksyminen, mukaan lukien ainakin osa harkinnanvaraisista virkavapauksista. Kansliahenkilökunnan nimittäminen voitaisiin delegoida ainakin siltä osalta kuin on kyse hallinnon henkilöstöstä, mahdollisesti myös lainkäytössä avustavan henkilökunnan osalta. Myös kanslian toiminnan järjestämistä koskevat hallinnolliset päätökset kuuluvat hallintopäällikölle.

Turun hallinto-oikeus toteaa, että vastuunjaon päällikkötuomarin ja hallintopäällikön kesken tulee olla selkeä ja yksikön omaan työjärjestykseen perustuva. Ylituomarin päätösvaltaa on tarkoituksenmukaista delegoida tiettyjen talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvien tehtävien osalta. Tällaisia olisivat esimerkiksi menojen ja tulojen, matkasuunnitelmien ja -laskujen sekä lomien ja poissaolojen hyväksyminen. Hankintoihin ja sopimukseen liittyvä päätösvalta sekä moniin hallinnon kehittämisprojekteihin liittyvät tehtävät voisi delegoida hallintopäälliköille.

Etelä-Karjalan kärjäoikeus yhtyy muistiossa esitettyyn, ettei päällikkötuomari voi delegoida muiden ratkaistavaksi asioita, jotka on säädetty hänen ratkaistavakseen.

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus toteaa, että päällikkötuomarin tulee voida delegoida tehtäviä lain sallimissa rajoissa.

Etelä-Savon kärjäoikeus katsoo, että vastuunjako päällikkötuomarin ja johdon tuen tehtäviä hoitavien henkilöiden välillä tulee olla selkeä. Delegoidusta päätösvalasta tulee olla yksityiskohtaiset määräykset kunkin viraston työjärjestyksessä. Se, mitä tehtäviä päällikkötuomari mahdollisesti tuomioistuinlain rajoitukset huomioon ottaen delegoi muun henkilön käsiteltäväksi, voinee jäädä edelleen kunkin viraston työjärjestyksessä määrättäväksi.

Helsingin kärjäoikeus toteaa, että kärjäoikeuden työjärjestyksessä kuvatut hallintojohtajan tehtävät muodostavat lähtökohdan sille, mitä tehtäviä päällikkötuomari voisi delegoida hallintojohtajalle.

Hyvinkään kärjäoikeus toteaa, että delegeitavia tehtäviä ei voida tyhjentävästi yksilöidä. Tarkoituksenmukaista on, että laamanni keskittyy yleisjohtamiseen ja lainkäyttötoimintaan. Rutiininomaiset toimet delegoidaan lainsäädännön sallimissa puitteissa hallintojohtajalle tai muulle henkilöstölle.

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus toteaa, että joitakin tuomioistuinlaissa päällikkötuomarille asetettuja tehtäviä on tehokkaan hoidon nimissä välttämätöntä delegoida hallintojohtajalle, -päällikölle sekä hallintosihteereille. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi nimitysasioiden tekninen valmistelu, budjetin valmistelu, laskujen hyväksyminen ja maksatus työjärjestyksessä tarkemmin asetetuin ehdoin sekä hallintohenkilöstön juoksevat tehtävät.

Kainuun käräjäoikeus toteaa, että riittävää olisi, että kunkin tuomioistuimen työjärjestyksessä olisi määräykset hallinnollisten tehtävien hoitamisesta, sekä siitä, mitä tehtäviä päällikkötuomari voi hallintohenkilöstölle siirtää.

Kemi-Tornion käräjäoikeus toteaa, että hallintojohtajalle/-päällikölle voidaan delegoida vastuu henkilöstö- ja taloushallinnon johtamisesta, suunnittelusta ja kehittämisestä mukaan lukien osaamisen kehittäminen ja työkykyjohtaminen. Lisäksi voidaan delegoida vastuu toimitiloista ja turvallisuudesta sekä hallinnon IT-järjestelmistä. Työryhmän esittämä esimerkkitehtävänkuvaa sisältää jo suurimmaksi osaksi niitä tehtäviä joita esimerkiksi hallintosihteeri hoitaa nykyisin käräjäoikeudessa.

Keski-Suomen käräjäoikeus lausuu, että päällikkötuomarin tulee voida delegoida hallintopäällikölle ja hänen alaisilleen mahdollisimman paljon hallinnollisia tehtäviä. Lähtökohtaisesti vain lainsäädännössä yksin laamannille määrätyt tehtävät kuuluisivat yksin hänen päätettäväkseen.

Kymenlaakson käräjäoikeus toteaa, että vastuunjako päällikkötuomarin ja johdon tuen tehtäviä hoitavien henkilöiden välillä tulee olla selvä. Päällikkötuomarin tehtäviin kuuluu hallintotehtävien lisäksi muun muassa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuuden seuraamista. Tehtävien määrä, laaja-alaisuus ja vaatavuus huomioon ottaen päällikkötuomarin ei voida olettaa hallitsevan yksin koko tehtävänkuvaa ja tämä kohdistaa johdon tukeen erityisiä odotuksia. Johdon tuen tulee olla ammattimaista, mikä mahdollistaa hallinnon perustehtävien delegoimisen hallintohenkilöstölle.

Lapin käräjäoikeus toteaa, että laamannin tulee voida keskittyä pelkästään yleisjohtamiseen ja lainkäyttötoimintaan. Päivittäinen johtaminen tulee delegoida hallintojohtajalle ja lainkäyttöosastojen johtajille ja muille esimiehille lain sallimissa rajoissa.

Oulun käräjäoikeus toteaa, että päällikkötuomarin mahdollisuus tehtävien delegoimiseen muulle hallintohenkilöstölle on pidettävä mahdollisimman laajana. Tätä edellyttää tuomioistuinyksikköjen kasvava koko.

Pirkanmaan käräjäoikeus toteaa, että tuomioistuimen tehokasta ja tuloksellista toimintaa edistää hallintoasioissakin se, että päällikkötuomari delegoi päätöksentekovaltaa. Harkitessa mitä työtehtäviä voi delegoida, esimerkiksi voi ottaa korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksen. Siihen on aika laajalti kerätty erilaisia hallinnollisia asioita, joissa toimivaltaa voi siirtää ja siinä lueteltuja tehtäviä voisi soveltuvin osin sisällyttää tuomioistuinten työjärjestyksiin.

Pohjanmaan käräjäoikeus toteaa, että päätösvallan delegointi päällikkötuomareilta hallintovirkamiehille pitäisi selvästi kuvata työjärjestyksessä. Myös työnjako hallinnon virkamiesten välillä pitäisi kuvata sisäisissä säännöissä.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus katsoo, että laamanni voi delegoida henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä hallintohenkilöstölle. Näihin asioihin voi kuulua mm. menojen hyväksyminen, kokemuslisien myöntäminen, henkilökunnan rekrytointiin osallistuminen, kansliahenkilökunnan ja haastemiesten sijaisten rekrytoiminen, henkilökunnan hallinnollisena esimiehenä toimiminen, kehityskeskusteluista ja suoritusarvioinneista vastaaminen, lautamieshallinto, henkilökunnan vuosilomien ja sijaisuuksien kokonaisvaltainen järjesteleminen, talousarvion valmistelu ja osallistuminen tulostavoitteiden määrittämiseen ja tulosneuvotteluihin yhdessä laamannin kanssa sekä työterveyshuoltoon kuuluvat asiat.

Pohjois-Savon käräjäoikeus lausuu, että laamannin tehtävistä soveltuisivat delegoitavaksi hallintopäällikölle esimerkiksi erilaiset rekrytointiin liittyvät tehtävät, viraston sisäinen tiedottaminen, tulosseuranta ja tilastotyö, ohjeiden ja suunnitelmien laatiminen ja päivittäminen sekä lausuntojen valmistelu. Arviomuistiossa olevassa esimerkkitehtävänkuvassa olevassa luettelossa on tehtäviä, jotka sopisivat paremmin hallintosihteerin kuin hallintopäällikön toimenkuvaan. Tarkoituksenmukaisen toimenkuvan muodostaminen riippuu yksikkökohtaisista olosuhteista.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus toteaa, että muistion liitteessä 2 on varsin kattavasti lueteltu, mitä tehtäviä johdon tukena työskentelevällä henkilöllä voisi olla. Näihin linjauksiin ei ole huomautettavaa.

Satakunnan käräjäoikeus toteaa, että käräjäoikeuden työjärjestys on tullut voimaan 1.1.2017, ja se sisältää tarkoituksenmukaisen toimivallan jaon laamannin ja hallintosihteerin ratkaistavaksi kuuluvista asioista. Työjärjestyksen mukaan hallintosihteerin saa ratkaista maksuliikenneasiat ja hyväksyä viraston tulot ja menot sekä huolehtia omaisuuden tarkastuksesta.

Tuusulan käräjäoikeus lausuu, että ratkaisujen valmistelutehtävät ovat yleensä melko laajalti delegoitavissa. Päällikkötuomarin tulee ratkaista yksikön toiminnan kannalta merkityksellisimmät asiat. Delegoitavien asioiden tulisi olla vähäisempiä ja rutiiniluonteisia siten, että niiden ratkaisemiselle voidaan määritellä suuntalinjoja. Esimerkiksi tietyn määräisten laskujen hyväksyminen voi olla delegoitavissa, samoin vuosiloma-asiat.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että työryhmän muistion liitteen 2 tehtävänkuvaa on hallintopäällikön kohdalla hyvin kuvaava. Helsingin käräjäoikeuden työjärjestyksestä voi myös hakea rajapintoja hallintohenkilöstön tehtävänkuviksi.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus katsoo, että päällikkötuomari voisi delegoida kaikki henkilöstö-, talous- ja yleishallintoasiat lukuun ottamatta asiaryhmiä, jotka lain tai muun säännöksen mukaan kuuluvat päällikkötuomarin ratkaistaviksi.

Ylivieska-Raahen käräjäoikeus toteaa, että delegointitarpeet ja -mahdollisuudet vaihtelevat eri virastoissa. Hallinto on pystyttävä järjestämään kussakin virastossa niin kuin se parhaaksi nähdään. Viraston päällikön delegointivaltuuksien on syytä olla mahdollisimman laajat. Delegointioikeuden ulkopuolelle tulee jättää vain ne tehtävät, joita tuomioistuinlaki ei salli delegoitavaksi.

Markkinaoikeus toteaa, että päällikkötuomari ei voi delegoida laissa määrättyjä tehtäviään, mutta muita tehtäviä pitäisi voida delegoida kuten tuomioistuimen työjärjestys määrää.

Työtuomioistuin toteaa, että tehtävien delegointimahdollisuus riippuu suuresti viraston koosta. Yleisesti ottaen mitä pienempi virasto on kyseessä, sitä suppeammat asiaryhmät voidaan delegoida. Tuomioistuinlain rajoissa asiasta voidaan tarkoituksenmukaisesti määrätä viraston työjärjestyksessä.

Vakuutuslaitos toteaa, että päällikkötuomarille kuuluu tiettyjä tehtäviä, joita hän ei voi laista johtuen tai niiden laadun vuoksi siirtää toiselle henkilölle. Tällaisia ovat esimerkiksi lain nojalla hänelle kuuluvat tuomioistuimen toimintakyvystä huolehtiminen ja sen kehittäminen, kurinpitoasiat, tietyt nimitysasiat ja tulostavoitteiden asettaminen. Delegoitavia asioita olisivat sen sijaan eräät hallinto- ja talousasiat, joita nii-

den laatu ja määrä huomioon ottaen päällikkötuomarin ei ole tarkoituksenmukaista hoitaa.

JHL ry toteaa, että työryhmän esitys siitä, että asia tulisi määrittellä kukin tuomioistuimen työjärjestyksessä, on hyvä. Vastuunjaon selkeys on tärkeä.

Tuomariliitto yhtyy arviomuistiossa esitettyyn näkemykseen siitä, että päällikkötuomarin lain sallimissa rajoissa hallintohenkilökunnalle delegoimista tehtävistä olisi hyvä mainita tuomioistuimen työjärjestyksessä.

Pardia toteaa, että tehtävien delegointi hallintojohtajalle / hallintopäällikölle / muulle hallintohenkilökunnalle voidaan määrittää työjärjestyksessä.

OHK ry toteaa, että tuomioistuinlaki ensisijaisesti ja sen jälkeen riittävän selkeästi laadittu työjärjestys määrittelevät delegoitavat asiakokonaisuudet. Lisäksi Kiekuun liittyviä tehtäviä tulee delegoitavaksi.

3.4 Mahdollisesti keskitettävät hallinnolliset tehtävät

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että hallintotehtävien hoitaminen edellyttää riittävästi omaa hallintohenkilökuntaa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa ainakin nykyisten henkilöstöresurssien säilyttämistä. Muun ohella virkasuhdeasioihin, lomiin, matkoihin ja koulutuksiin liittyvät henkilöstöpalvelut tulee järjestää lainkäyttöhenkilöstön saataville helposti ja mahdollisimman vaivattomasti. Tiettyjä muita hallinnollisia tehtäviä voitaneen siirtää harkitusti keskitetysti hoidettavaksi, edellyttäen, että keskittäminen palvelee lainkäytön tuloksellisuutta. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi kiinteistöhuolto, toimitilaturvallisuus ja muut vastaavat tekniset hallintotehtävät. Keskittämisen mahdollisuuksia saattaa olla myös tiettyjen ICT-peruspalvelujen järjestämisessä. Niiden keskittämisessä tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, ettei keskittäminen saa siirtää osaksikaan nykyisiä ICT-hallinnon tehtäviä lainkäyttöhenkilöstölle ja että lainkäyttöhenkilöstön ei tarvitse käyttää työaikaa keskitetyn tuen odotteluun.

Helsingin hovioikeus katsoo, että yleishallintopalveluista voisi keskittää hovioikeuden toimintaa haittaamatta ainoastaan tietopalvelun. Erityisesti hovioikeuden yleishallintopalvelun tehtävien hoito on jo nyt aliresursoitu. Turvallisuusasioiden osalta hovioikeus ja Helsingin kärjäoikeus ovat suunnitelleet syvempää yhteistyötä. Tämäkään yhteistyö toteutuessaan ei tule tuomaan säästöä henkilötöyvuosissa. Kyseessä on vain samaan kiinteistöön liittyvien turvallisuustoimien yhtenäistämisestä ja järjeistämistä. Turvallisuus on pitkälti paikkasidonnaista eikä sitä voida keskittää kauaksi toimitiloista. Tuomioistuimet kuitenkin kaipaisivat nykyistä enemmän asiantuntija-apua turvallisuus- ja toimitila-asioissa. Sama voidaan todeta virkaehtosopimusasioista ja haastavista HR-asioista. Nämä tehtävät voisi keskittää tuomioistuinvi-rastolle. Keskittäminen ei kuitenkaan vähennä tuomioistuimien hallintohenkilökunnan tarvetta. Asiantuntijatehtävien keskittäminen vain nostaisi mainittujen asioiden hoidon sille ammattimaiselle tasolle, jota tehtävien hoito nykyisin vaatisi. Helsingin hovioikeudessa laaditaan satoja ansioyhteenvetoja vuodessa. Ansioyhteenvetojen keskittämisellä saataisiin Helsingin hovioikeuden hallinnon merkittävät ylityötunnit paremmin hallintaan.

Itä-Suomen hovioikeus toteaa, että mahdollisuus hallinnollisten asioiden keskittämiseen ja hoitamiseen yli virastorajojen tuomioistuinlinjojen sisällä on tuomioistuinten rakenteellisesta riippumattomuudesta ja oikeusjärjestyksestä johtuen rajallinen. Lähinnä se voisi tulla kysymykseen hyvin rutiiniluontoisten tehtävien osalta. Tältäkin osin on syytä ottaa huomioon, että tehtävien siirtely ja hajottaminen eri paikkoihin on omiaan lisäämään tehottomuutta ja joustamattomuutta tehtävien suorittamisessa.

Turun hovioikeus toteaa, että keskittää voisi sellaiset säännöllisesti toistuvat henkilöstö- ja taloushallinnon prosessit, joissa päätöksenteko on rutiininomaista ja voimakkaasti lainsäädännön ja virkaehtosopimusten ohjaamaa ja joihin ei sisälly sellaisten työntekijää koskevien tietojen käsittelyä, jotka edellyttävät tehtävän hoitamista työnantajavirastossa. Mahdollisten henkilöstö- ja taloushallinnon tehtävien keskittämisen osalta tehtävä tulisi keskittää ensisijaisesti tuomioistuinsektorin omaan keskusvirastoon, eikä esimerkiksi Palkeisiin. Tämä olisi edellytys sille, että tuomioistuimet saisivat tosiasiallisesti tarvitsemansa tuen.

Vaasan hovioikeus lausuu, ettei ole perustetta lakkauttaa hallinnollisia virkoja Kiekun takia, koska tietojärjestelmä ei ole tähän mennessä helpottanut työtä hallinnossa. Sama henkilöstömäärä tarvitaan, koska työtehtävät pysyvät samanlaatuisina eikä ole syytä siirtää osaa tehtävistä muualle, koska siitäkin seuraisi ongelmia muun muassa yhteydenpitoihin ja organisoinnin joustavuuteen liittyen.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että kaikkein pienimmissä tuomioistuimissa ei välttämättä ole tarpeen olla erillistä henkilöstösihteerin virkaa, vaan henkilöstöasioita voidaan hoitaa keskitetysti esimerkiksi suuren ja pienen tuomioistuimen kesken. Kiekua käyttöön otettaessa oletuksena oli, että yksi henkilöstösihteerin hoitaisi noin 140 henkilön henkilöstöasioita. Näin ollen yhtenä vaihtoehtona olisi sijoittaa suurempaan tuomioistuimeen kaksi henkilöstösihteeria, joista toinen hoitaisi oman toimen ohella myös joko kokonaan tai osittain toisen pienemmän tuomioistuimen henkilöstöasioita. Rutiininomaisten taloudenhoidon tehtävien keskittäminen Palkeisiin ei poista talousosaamisen tarvetta tuomioistuimessa.

Tulevaisuudessa, jos lainkäyttöasioiden määrä vähenee ja lainkäytön henkilöstömäärä supistuu, Helsingin hallinto-oikeus voisi lausunnossaan kuvatulla hallintohenkilöstöllä tarjota jonkin verran hallinnon osaamista yli virastorajojen esimerkiksi hallinto-oikeuksien kesken mm. hallinnollisen lakimiehen palveluissa (esimerkiksi hankalat julkisuusasiat), henkilöstöhallinnon palveluissa sekä mahdollisesti talouteen liittyvissä asioissa (esimerkiksi talouspäällikön tuottamat raportit)

Hämeenlinnan hallinto-oikeus toteaa, että hallinnollisten tehtävien keskittämiseen yli virastorajojen tulee vaikuttamaan mahdollinen tuomioistuinviraston perustaminen, joten sitä on vielä aikaista arvioida. Hämeenlinnan hallinto-oikeus katsoo, että nykyisessä organisaatorakenteessa, jossa tuomioistuinten hallintotehtävien skaala on laaja ja niitä on jokaisessa virastossa melko paljon, on vaikea löytää tehtäviä, jotka voitaisiin toimivalla tavalla keskittää. Lähinnä tiedotukseen liittyvät tehtävät voisivat olla sellaisia, jotka soveltuisivat hoidettavaksi yli virastorajojen.

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että yhteistyötä yli virastorajojen tulisi tehdä enemmän samojen hallinnollisten tehtävien hoitamiseksi siten, että moninkertaiselta työltä vältytään. Yli virastorajojen voitaisiin keskittää esimerkiksi erilaisten lakisääteisten suunnitelmien laatiminen, koulutuspalveluihin ja koulutusten koordinointiin liittyvät tehtävät, toimitiloihin liittyvät asiat, yhteisen toimintakertomuksen laadinta, tilastopalveluita ja jossain määrin muita tietopalveluita koskevat asiat. Myös kaikille

yhteisiä henkilöstö- ja taloushallintoon liittyviä tukipalveluita voitaisiin jossain määrin keskittää. On kuitenkin huomioitava, ettei keskittämisellä ole päästy läheskään aina haluttuun lopputulokseen eikä keskittäminen ole vähentänyt merkittävästi hallinto-henkilöstön määrän tarvetta.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että tehtävien keskitetystä hoitamisesta on kokemusta henkilöstö- ja taloushallinnon sekä hankintojen kilpailutuksen osalta, jotka sinänsä ovat sopivia keskitetysti hoidettavia asioita. On kuitenkin muistettava, että asioiden keskitetty hoitaminen ei vähennä työtä virastotasolla, jos henkilöstön määrä ja asiantuntemus eivät ole riittäviä siellä, missä asioita keskitetysti hoidetaan.

Turun hallinto-oikeus lausuu, että tietyn tyyppisten suunnitelmien laadinta voitaisiin keskittää mahdollisesti perustettavalle tuomioistuinvirastolle. Samoin lausuntojen antaminen muun muassa erilaisista suunnitelmista tai hankkeista, jotka eivät välittömästi edellytä yksikkötasoisista kannanottoa, voisi keskittää.

Etelä-Karjalan kärjäoikeus toteaa, että yli virastorajojen osalta keskittämisen osalta on käytettävä suurta harkintaa. Aiemmin keskitetyt hallinnolliset tehtävät ovat joissain määrin jopa lisänneet hallinto-henkilöstön työmäärää. Keskitettäväksi ei tule määrätä hallinnollisia tehtäviä, jotka hoidetaan virastoissa tehokkaasti ja vähällä vaivalla. Yli virastorajojen keskitettäviä tehtäviä voisivat olla laskujen tiliöinnit ja isojen hankintojen kilpailutukset rutiiniluontoisissa hankinnoissa.

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus toteaa, että mahdollisesti perustettavalla tuomioistuinvirastolla voisi olla suuri rooli esimerkiksi tuomioistuimille kuuluvien lakisääteisten suunnitelmien laatimisessa.

Etelä-Savon kärjäoikeus toteaa, että mahdollisesti perustettavaan tuomioistuinvirastoon voitaisiin keskittää tiettyjä yleis- ja talous- sekä henkilöstöhallinnon tehtäviä. Virastoilla menee vuosittain huomattavasti aikaa erilaisten suunnitelmien laatimiseen tai päivittämiseen. Myös erilaiset yleisluontoiset kaikille virastoille pääsääntöisesti samansisältöiset sopimukset (siivous-, työterveys-, käännöspalvelut) voitaisiin neuvotella ja laatia keskitetysti. Mahdollisesti myös jotain hankintoja (paperit, toimistotarvikkeet, vähäiset koneet ja kalusteet) voitaisiin keskittää tai hoitaa yhdessä toisen viraston kanssa.

Helsingin kärjäoikeuden näkemyksen mukaan keskitetysti voitaisiin hoitaa mallisuunnitelmat ja -ohjeet, joihin jokainen tuomioistuin voisi tehdä tarvittavat muutokset, sekä kehitys- ja laatutyö. Sen sijaan virastojen omaa budjettia ei voitaisi keskittää yli virastorajojen, vaan viraston tulisi vastata siitä itsenäisesti. Tuomioistuinten toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämisen tulisi olla nykyistä kiinteämmässä vuorovaikutuksessa. Myös muiden erilaisten kehittämisprojektien osalta olisi hyvä, jos ne hoidettaisiin keskitetysti, kun kehittämisprojektit vaikuttavat lähes jokaisen viraston päivittäiseen toimintaan.

Hyvinkään kärjäoikeus katsoo, että ainakin kaikki laajat sopimukset, jotka vaativat aikaa vievää kilpailuttamista ja vaativat asiantuntijuutta, suunnitelmat, joita virastoissa on laadittava vuosittain sekä hankintapäätökset, voitaisiin keskittää.

Itä-Uudenmaan kärjäoikeus toteaa, että tähän kysymykseen tulee palata myöhemmässä vaiheessa kun kärjäoikeusverkoston rakenneuudistus on valmistunut.

Kainuun käräjäoikeus toteaa, että nykyisellään hallinto henkilöstön osuus tuomioistuinten henkilökunnan määrästä on erittäin pieni. Sen vuoksi hallinto henkilökunnan määrää ei tulisi nykyisestään ainakaan vähentää.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus katsoo, että ainakin kilpailuttamiset ja hankintasopimukset, rekrytointi-ilmoitukset ja palvelujaksojen tekeminen voitaisiin hoitaa keskitetysti.

Kemi-Tornion käräjäoikeus toteaa, että työryhmän esitys tehtävistä, jotka keskitettäisiin mahdollisesti perustettavaan tuomioistuinvirastoon, on hyvä. Tuomioistuinviraston ohjeistus yhtenäistäisi eri virastojen suunnitelmien, ohjeiden ym. laatimista. Näin säästyisi myös huomattavasti aikaa, kun joka virastossa ei tehtäisi kaikkea alusta loppuun. Joidenkin rutiinitehtävien keskittäminen on perusteltua, koskien esimerkiksi taloushallinnon tehtäviä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että tehtävien keskittäminen ei aina ole tuottanut tehokkuutta tai tuottavuutta.

Keski-Suomen käräjäoikeus toteaa, että siihen mitä hallinnollisia tehtäviä olisi mahdollista keskittää/hoitaa yli virastorajojen, on vaikea ottaa yksityiskohtaisesti kantaa. Kuitenkin tietty läheisyys päätöksenteossa on arvo sinänsä.

Kymenlaakson käräjäoikeus katsoo, että hallinnollisten tehtävien sujuvuuden kannalta keskittäminen yli virastorajojen ei ole tarkoituksenmukaista.

Lapin käräjäoikeus toteaa, että tuomioistuinvirastoon tulisi keskittää kaikki paikkariippumattomat hallinnolliset asiat. Niitä ovat muun muassa hankintapäätökset ja kaikki laajaa kilpailua ja erityistä asiantuntemusta vaativat sopimukset, kuten vuokrasopimukset, työterveyshuolto, turvapalvelut, kiinteistönhuolto ja siivous.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus toteaa, että hyviä keskittämisen kohteita yli virastorajojen ovat esimerkiksi eri suunnitelmat ja jotkut kilpailutukset.

Oulun käräjäoikeus lausuu, että palkkaukseen ja virkaehtosopimuksen tulkintaan liittyvät kysymykset ovat luonteeltaan asioita, joita voitaisiin keskittää yli virastorajojen. Lisäksi useat rekrytointeihin liittyvät asiat sopisivat keskitettäväksi. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi viranhakuilmoitusten vienti valtiolle.fi -sivustolle, hakemukset / yhteenedot hakijoista virastolle, rekrytoinnin päättäminen ja arkistointi sekä palvelusuhteen perustaminen. Myös laskutukseen liittyvät tehtävät on mahdollista hoitaa yli virastorajojen.

Pirkanmaan käräjäoikeus toteaa, että nykyisistä poikkeavia yli virastorajojen hoitettavia tehtäviä on vaikea löytää. Tällaisia voisivat ehkä olla erilaisten lakisääteisten suunnitelmien, kuten yhdenvertaisuussuunnitelman, mallipohjien laadinnat.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että hallinnollisista tehtävistä voisi olla tarkoituksenmukaista keskittää yli virastorajojen esimerkiksi matkalaskujen, ostolaskujen ja palkkojen tekninen käsitteleminen, tekniset aputoimet rekrytoinnissa ja virkoihin nimittämisessä, tekninen avustaminen raportoinnissa ja yleisten suunnitelmien laatimisessa, erilaisten hankintojen kilpailuttaminen sekä avustaminen virkaehtosopimusten mukaisissa asioissa.

Pohjois-Savon käräjäoikeus toteaa, että tehtävien keskittämisessä pitäisi huolehtia siitä, että yksiköiden itsenäisyys säilyy riittävässä määrin.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus toteaa, että muistiossa on tuotu esille, että oikeusministeriön hallinnonalalle ollaan perustamassa tuomioistuinvirastoa, jonka tarkoitus olisi tukea tuomioistuimia antamalla asiantuntijapalveluja rekrytointiin, virkaehtosopimusasioihin, toimitila-asioihin ja rakennushankkeisiin sekä lakisääteisten suunnitelmien laatimiseen. Näiden asioiden tuen keskittäminen on perusteltua. Sen sijaan käräjäoikeus ei pidä perusteltuna muiden hallinnollisten tehtävien hoitamisen keskittämistä yli virastorajojen. Kussakin käräjäoikeudessa on jo vahva osaaminen käsitellä hallinnollisia asioita ja käräjäoikeudet ovat ratkaisseet asiat ripeästi joten enemmällä keskittämisellä ei näin ollen saada toiminnallista tai laadullista hyötyä. Harkittaessa tehtävien keskittämistä tai hoitamista yli virastorajojen on huomioitava myös, että hallinnollisissa asioissa kyse on paljolti kunkin käräjäoikeuden henkilökuntaa lähellä olevista asioista, jotka edellyttävät niiden yksilöllistä käsittelyä. Keskittäminen tai asioiden hoitaminen yli virastorajojen voi henkilökunnan näkökulmasta hankaloittaa tällaisten asioiden käsittelyä.

Satakunnan käräjäoikeus toteaa, että tiettyjä yleisiä hallinnollisia tehtäviä voitaisiin siirtää keskitetysti hoidettavaksi. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi toimitila- ja turvallisuusasiat sekä vastaavat tekniset hallintotehtävät. Oikeusministeriön hallinnonalalle mahdollisesti perustettavan tuomioistuinviraston tulisi antaa tuomioistuimille asiantuntija-apua hallinnollisten tehtävien hoitamiseen.

Tuusulan käräjäoikeus lausuu, että monia palvelussuhteen hoitamiseen liittyviä teknisluonteisia tehtäviä voitaisiin keskittää yli virastorajojen siten, että varsinaiset ratkaisut tehtäisiin kuitenkin asianomaisessa yksikössä.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että esimerkiksi Kieku- ja ICT-tehtäviä voisi hoitaa osaksi toisesta läheisestä virastosta käsin.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus toteaa, että keskittää voisi periaatteessa järjestelmissä teknisesti toteutettavat asiat (esimerkiksi osa Kiekussa tehtävistä asioista), mutta työmäärää se ei kuitenkaan virastoissa vähennä. Keskittää voisi mahdollisesti myös lakisääteisten suunnitelmien laatiminen yleisellä tasolla, tosin niitä tulee paikallistasolla täsmentää.

Ylivieska-Raahen käräjäoikeus toteaa, että hallintoon sisältyy runsaasti sekä toistuvasti tehtävää että harvoin tehtävää työtä. Harvoin toistuvissa töissä keskittämislä saavutetaan hyötyjä. Keskitettäviä tehtäviä voisivat olla esimerkiksi rakennushankkeisiin ja rakennusten sisäilmaongelmiin liittyvät asiat, kilpailutukset, ICT-asiat, erilaiset suunnitelmat kuten varautuminen, yhdenvertaisuus ja niin edelleen. Ainakin eri suunnitelmiin tulisi laatia keskitetysti valmis pohja, jota virastoissa sitten muokataan yksittäiseen virastoon sopivaksi.

Markkinaoikeus toteaa, että hallinnollista yhteistyötä tuomioistuimien kesken tulisi lisätä, mutta varsinaiselle keskittämiselle tuskin on mahdollisuuksia. Sen sijaan mahdollisesti perustettavan tuomioistuinviraston tulisi tukea tuomioistuimia hallinnossa vahvasti.

Työtuomioistuin toteaa, että hallinnollisia tehtäviä olisi syytä mahdollisimman pitkälle keskittää hoidettavaksi yli virastorajojen. Tämä koskee erityisesti sellaisia tehtäviä, kuten lausuntojen antamista, jotka koskettavat osapuilleen samalla tavoin kaikkia tuomioistuimia osana valtionhallintoa.

Vakuutusosikeus toteaa, että keskittämällä tarkoitettaneen tässä sitä, että tiettyjä hallinnollisia tehtäviä hoitaisivat tuomioistuinten ulkopuoliset tahot, kuten Palkeet ja jatkossa myös suunnitteilla oleva tuomioistuinvirasto. Palkeitten avulla hallinnollisia tehtäviä hoidetaan jo nykyisin tuomioistuinten ulkopuolella ja Kieku on tullessaan luonut yhteisen pohjan hallinnollisten asioiden hoitamiseksi koko valtionhallinnossa. Jossain määrin epäselväksi on kuitenkin jäänyt, onko hallinto tätä kautta tehostunut, koska tuomioistuimille jääneitä hallinnollisia tehtäviä on edelleenkin runsaasti, eikä esimerkiksi Palkeet ole aina tehostanut näiden tehtävien hoitamista. Tuomioistuinviraston mukaan tuominen hallinnollisten tehtävien hoitamiseen herättää kysymyksiä siitä, onko tällöin kysymys hallinnollisten tehtävien keskittämisestä vai niiden edelleen hajauttamisesta usealle eri taholle, mikä ei välttämättä tehosta hallinnollisten asioiden hoitamista.

JHL ry lausuu, että mahdollisella tuomioistuinviraston perustamisella on vaikutuksensa tähän asiaan. Kaikkia yksiköitä koskevia tehtäviä voidaan keskittää, mutta onko se järkevää, onkin toinen asia. Asiasta on kokemuksia puolesta ja vastaan. Jokaiseen yksikköön tulee kuitenkin jäädä tarpeellinen määrä hallinnosta vastaavia henkilöitä. Mahdollisia keskittämiä mietittäessä on erittäin tärkeä selvittää keskittämisestä aiheutuvat lisäkustannukset. Tämä on tärkeää, että päätöksen tekijät pystyvät päätöstä tehdessään ottamaan aidot lisäkustannukset huomioon ja arvioimaan keskittämisen mielekkyyttä myös taloudellisesta näkökulmasta.

Tuomariliitto toteaa, että kysymys hallinnollisten tehtävien keskittämisestä liittyy erityisesti kysymykseen toimikuntavalmistelussa olevan tuomioistuinviraston perustamisesta ja tuolle virastolle annettavista tehtävistä. Tuomariliitto pitää perusteltuna sitä, että tuomioistuinvirastoon keskitettäisiin sellaiset yleiset hallinnolliset tehtävät, joita ei tuomioistuimen johtamisen kannalta ole välttämätöntä hoitaa tuomioistuinten itsensä toimesta. Tällaisia keskitettäviä tehtäviä voisivat olla esimerkiksi erilaisten tuomioistuinten määräajoin tehtävien suunnitelmien laatiminen sekä työterveyshuollon ja työturvallisuuden yleislinjauksia koskevat asiat sekä kaikki muutkin sellaiset hallinnolliset tehtävät, joiden hoitaminen koordinoitusti keventäisi tuomioistuinten hallintoa.

Pardia toteaa, että hallintotehtävien keskittäminen tulee ajankohtaiseksi vasta tuomioistuinviraston organisoinnin yhteydessä.

OHK ry toteaa, että tähän kysymykseen on realistista ottaa kantaa sen jälkeen, kun mahdollisesti perustetun tuomioistuinviraston tehtäväkenttä on tiedossa samoin kuin tehtävät Kiekun ja Palkeiden välillä ovat selkiytyneet.

3.5 Hallintovirkarakenne

Helsingin hovioikeus toteaa, että se voi esittää kantansa tuomioistuimien kokoluokitukseen vain omaan kokemukseensa perustuen. Hovioikeuden varovainen arvio on, että hallintojohtajan vakanssi tulisi perustaa 100 henkilötyövuotta taikka sitä suuremmissa virastoissa. Ottaen huomioon hovioikeuksien merkittävä tehtävä hovioikeuspiirinsä tuomarimimityksissä, kaikissa hovioikeuksissa tulisi olla kansliapäällikön tai hallintojohtajan virka. Hovioikeus katsoo, että tuomioistuimien hallinnossa tarvittavan henkilökunnan määrän tulee perustua, ei ainoastaan viraston kokoon, vaan myös hallinnon tehtävien laajuuteen ja määrään. Edellä esitettyyn viitaten isommissa tuomioistuimissa voi olla tarvetta sijoittaa hallintoon kansliapäällikön tai hallintojohta-

jan lisäksi myös apulaisjohtajan tai talousjohtajan vakanssi. Hallintosihteerien taikka (hallinto)notaarien määrän on oltava riittävä, jotta voidaan varmistaa, että hallinto kykenee hoitamaan muutkin kuin vain välttämättömimmät tehtävänsä.

Itä-Suomen hovioikeus lausuu, että tuomioistuinten tehtävät ovat jossakin määrin erilaisia ja myös hallinnolliset tehtävät poikkeavat toisistaan muun muassa oikeusjärjestyksestä johtuen. Näistä syistä ei ole tarkoituksenmukaista, että hallintovirkarakenne olisi välttämättä kaikissa virastoissa yhdenmukainen. Hallintohenkilöstön palkkausta ja määrää ei tulisi sitoa pelkästään tuomioistuimen kokoon.

Turun hovioikeus toteaa, että vaikka yksikkökoko vaikuttaa olennaisesti hallintorakenteeseen, hovioikeus ei sitoisi hallintorakennetta, hallintohenkilökunnan määrää taikka esimerkiksi johdon tuen virkanimikettä ja tehtävien vaativuustasoa yksinomaan tuomioistuimen henkilötyövuosien määrään, vaan pikemminkin tuomioistuimen hallintorakenteen kokonaisuuteen. Jos jotain raja-arvoja halutaan käyttää, niin hovioikeus katsoo tarkoituksenmukaiseksi käyttää samoja raja-arvoja kuin yksityisellä sektorilla, jolloin pieni yksikkö olisi enintään 49 henkilötyövuotta, keskisuuri yksikkö olisi 50–249 henkilötyövuotta ja suuri yksikkö olisi vähintään 250 henkilötyövuotta. Huomioon ottaen, että keskisuuren yksikön määritelmä kattaisi huomattavan määrän sekä henkilöstömäärältään että muilta työntekoon vaikuttavilta olosuhteiltaan erilaisia tuomioistuimia, hovioikeus ei katso tarkoituksenmukaiseksi arvioida, kuinka paljon hallintohenkilökuntaa tarvitaan erikokoisiin yksiköihin.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että johdon tuen tehtävissä olevan hallintohenkilökunnan määrä on paljolti sidoksissa tuomioistuimen kokoon. Helsingin hallinto-oikeuden näkökulmasta katsottuna karkealla jaolla suurena yksikkönä tulisi pitää yli 100 htv:n kokoista tuomioistuinta. Keskisuuri tuomioistuin olisi henkilötyövuosimäärältään 50–100 ja pieni yksikkö henkilötyövuosimäärältään alle 50.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus toteaa, että pieniksi yksiköiksi voitaisiin katsoa alle 50 henkilötyövuoden yksiköt, keskisuuriksi alle 100 henkilötyövuoden yksiköt ja suuriksi tätä suuremmat. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna käytäntö on Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa osoittanut, että yli 60 henkilötyövuoden (htv) yksikössä johdon tukena tarvitaan viiden henkilötyövuoden työpanos, josta informaation htv on kohdistettu paitsi lainkäytön tukitehtäviin niin osin myös samassa talossa toimivan käräjäoikeuden tietopalvelutehtäviin.

Suuremmissa tuomioistuimissa hallintopäällikkö ei yleensä pysty suoraan johtamaan koko hallintohenkilöstöä, vaan organisaatioon kuuluu myös lähiesimiehiä. Johtotehtävät saattavat olla myös sen vuoksi haasteellisempia, että tuomioistuimen päällikön toimivaltaa ja myös vastuuta on suurimmissa yksiköissä voitu delegoida hallinnolliselle johtajalle selvästi pienempiä enemmän. Niin ikään kansliatoimintojen organisointi ja johtaminen voi olla suurimmissa yksiköissä vaativampaa. Näistä syistä kaikkein suurimmissa yksiköissä hallintojohtajan nimikettä voidaan pitää perusteltuna. Keskisuurissa yksiköissä, joihin valtaosa tuomioistuimista lukeutuu, tehtäväkokoaisuutta ja virka-asemaa parhaiten kuvaava nimike on hallintopäällikkö. Pienimmissä yksiköissä hallinnollisten tehtävien määrä voi jäädä sen verran vähäiseksi, ettei ole tarkoituksenmukaista perustaa niiden hoitamiseen erillistä päällikkövirkaa. Työ pystytään järjestämään siten, että tuomioistuimen päällikön apuna hallinnollisissa tehtävissä toimii hyvät valmiudet talous- ja henkilöstöasioissa omaava kansliahenkilö, jonka tehtäväkuvaa kuvaisi parhaiten nimike hallinnollinen sihteeri. Samaa nimikettä voitaisiin käyttää suuremmissa yksiköissä hallintopäällikön tai hallintojohtajan apuna hallinnossa toimivista sihteereistä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa, että viraston henkilöstömäärä ei yksin määritä viraston kokoa. Henkilöstömäärän lisäksi myös asiamäärällä on suuri merkitys viraston kokoa määritettäessä.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus lausuu, että hallinto-oikeudessa on 40 vakinaista virkaa. Tämän kokoisessa virastossa tulee hallintopäällikön lisäksi olla ainakin kaksi hallinnon henkilöä henkilöstö- ja taloushallinnon sekä johdon sihteerin tehtäviä varten. Nimikkeet voisivat olla esimerkiksi henkilöstösihteeri ja johdon sihteeri, jolle kuuluisivat myös talousasiat. Lisäksi tietotekniikka vaatii noin 0,5 henkilötyövuotta. Noin 40 henkilötyövuoden virastossa tulisi siis kohdentaa yhteensä ainakin 3,5 henkilötyövuotta hallintoon, jotta ylituomari voisi edes jossain määrin osallistua lainkäyttötoimintaan. Tuomioistuinelaitos on jatkuvassa muutoksessa. Määräaikaisen henkilöstön käytöllä pyritään henkilöresurssien tehokkaaseen kohdentamiseen muuttuvissa oloissa. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden henkilöstö on määräaikaisten virkasuhteitten turvin kasvamassa noin 63 henkilötyövuoteen. Tämän kokoinen virasto edellyttää ainakin 4 henkilötyövuoden kohdentamista hallintoon. Jos viraston henkilöstöstä merkittävä osa on määräaikaisia, tarvitaan hallintoon suurempaa panostusta kuin vastaavalle määrälle vakinaista henkilöstöä. Keskisuuren yksikön raja voisi ehkä olla 40 henkilötyövuotta ja suuren yksikön ehkä 80 henkilötyövuotta. Hallintohenkilöstön mitoituksessa ja palkkauksessa tulisi ottaa huomioon todellinen henkilöstömäärä, ei pelkästään vakinaisten virkojen määrä.

Turun hallinto-oikeus toteaa, että tuomioistuinten määrittely suuriin, keskisuuriin ja pieniin yksiköihin tulisi olla yhteneväinen oikeuslaitoksen yleistä sopimusalaa koskevan tarkentavan virkaehtosopimuksen kanssa. Esimerkiksi Turun hallinto-oikeus on 44 htv:n mukaisesti laskettuna keskisuuri yksikkö. Sen kokoisessa yksikössä sopivana hallinnollisia tehtäviä hoitavan henkilöstön määränä voisi pitää 3 htv:ta pitäen sisällään hallintopäällikön ja kaksi hallinnollista sihteeriä.

Etelä-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että suurena voitaneen pitää yksikköä, jonka henkilömäärä on yli 150, keskisuurena 70–150 henkilön yksikköä ja pienenä alle 70 henkilön yksikköä. Suurissa yksiköissä tulisi olla hallintojohtaja (tai hallintopäällikkö) ja hallintosihteeri apunaan riittävä määrä henkilöstö- ja taloussihteereitä sekä yksi tai useampi arkistonhoitaja. Keskisuurissa yksiköissä tulisi olla hallintopäällikkö (tai hallintojohtaja) ja hallintosihteeri apunaan henkilöstö- ja taloussihteeri ja arkistonhoitaja. Pienissä yksiköissä tulisi olla hallintosihteeri apunaan henkilöstö- tai taloussihteeri sekä arkistonhoitaja.

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus ei pysty tässä vaiheessa ottamaan yksityiskohtaisesti kantaa hallintovirkarakenteesta esitettyihin kysymyksiin, mutta yhtyy yleisellä tasolla työryhmän lausumaan, jonka mukaan tuomioistuimen ammattimainen johtaminen edellyttää riittävää hallinnollista henkilökuntaa.

Etelä-Savon käräjäoikeus toteaa, että hallintovirkarakenteen tulisi olla samankaltainen kaikissa yksiköissä, riippumatta yksikön koosta. Etelä-Savon käräjäoikeus pitää kuitenkin mahdollisena, että viraston koko otettaisiin huomioon siinä, olisiko virastoon tarpeen perustaa erikseen hallintojohtajan virkaa vai riittääkö ainoastaan hallintopäällikkö. Edellä mainitun johdosta Etelä-Savon käräjäoikeus ei halua ottaa kantaa lausuntopyyntöön esitettyyn kysymykseen siitä, minkä kokoista on henkilötyövuosissa mitattuna pidettävä suurena, keskisuurena tai pienenä. Virastoja ei tule koon perusteella asettaa eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden. Tässä vaiheessa ei ole mahdollista ottaa kantaa hallintohenkilökunnan lukumäärään.

Helsingin käräjäoikeuden näkemyksen mukaan yli sadan henkilön yksikköä on pidettävä suurena, jossa olisi oltava hallintojohtajan virka. Keskisuuren yksikön määritelmänä on pidettävä sellaista yksikköä, jossa työskentelee yli 50 henkilöä, ja jossa olisi oltava hallintopäällikkö. Tätä pienemmissä yksiköissä hallintoasioita voidaan hoitaa hallintosihteerin nimikkeellä. Harkittaessa virastoissa hallinto-osastolla työskentelevien henkilöiden lukumäärää olisi tärkeää määritellä ne hallinnolliset tukitoimet, jotka kuuluvat hallinnon ydintoimintoihin.

Hyvinkään käräjäoikeus toteaa, että jakoa pieniin, keskisuuriin ja suuriin virastoihin ei ole pidettävä olennaisena. Viraston koko voidaan huomioida resurssitarpeen kannalta ilman enempää luokittelua. Vähintään 100 henkilötyövuoden virastoa voitaneen pitää siinä määrin suurena, että sen hallinto poikkeaa tavanomaisen kokoisista. Kaikissa virastoissa tulisi lähtökohtaisesti olla hallintojohtaja.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus toteaa, että suurissa ja keskisuurissa yksiköissä voisi olla hallintojohtajan tai hallintopäällikön lisäksi useita hallintosihteereitä. Kaikkein pienimmissä yksiköissä voisi riittää yhden tai useamman hallintosihteerin työpanos.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus katsoo, että yksiköt joissa työskentelee yli sata henkilöä olisi katsottava suuriksi, 50–100 henkilön yksiköt keskisuuriksi ja alle 40 henkilön yksiköt pieniksi. Tehtäviin sitoutuvien henkilötyövuosien määrää on vaikea arvioida, koska vielä ei tiedetä mitkä tehtävät tullaan keskittämään keskusvirastolle tai siirtämään Palkeisiin. Kussakin yksikössä tulee kuitenkin olla enemmän kuin kaksi henkilöä hallinnollisissa tehtävissä sijaisuuksien turvaamiseksi.

Kemi-Tornion käräjäoikeus toteaa, että arvioitaessa sitä, minkä suuruisiin yksiköihin perustetaan hallintojohtajan/-päällikön tai hallintosihteerin virka, on otettava huomioon myös muita tekijöitä kuin henkilötyövuodet, esimerkiksi monipaikkainen johtaminen, etäisyydet ja muut erityispiirteet. Käräjäoikeusverkoston rakenneuudistuksen toteutuessa käräjäoikeuksien koko kasvaa. Hallintojohtajan virka voi olla vain isommissa käräjäoikeuksissa. Muissa käräjäoikeuksissa voi olla hallintopäällikön virka. Tämä olisi perusteltua, koska käräjäoikeuden koosta riippumatta samat tehtävät pitää pystyä hoitamaan pienimmissäkin yksiköissä.

Keski-Suomen käräjäoikeus toteaa, että kaikkiin käräjäoikeuksiin tulisi nimittää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö hallintopäälliköksi. Esitettyjen piirirajamuutosten jälkeen kaikki käräjäoikeudet ovat niin suuria, että tällainen resursointi on tarpeen ja tätä tukee myös tasapuolisuus. Sen vuoksi ei tarkemmin oteta kantaa minkä kokoisia yksiköitä on pidettävä suurena, keskisuurena tai pieneenä. Käräjäoikeuksissa tulee olla hallintopäällikön lisäksi riittävä määrä muita hallintopuolen virkoja. Tarkkaa hallintohenkilöstön määrää on vaikea sanoa, mutta nimikkeiden pitäisi olla esimerkiksi taloussihteerin tai henkilöstösihteerin, jotta ne eroaisivat lainkäyttöpuolen käräjäsihteerinimikkeestä.

Kymenlaakson käräjäoikeus katsoo, että suuren viraston raja tulee olla sata henkilöä. Tällaisissa virastoissa tulee olla hallintojohtaja. Keskisuurena virastona taas voidaan pitää yli viidenkymmenen henkilön virastoa, jossa nimikkeenä tulee käyttää hallintopäällikköä. Mitään estettä ei ole myöskään sille, että hallintopäällikkönimikettä käytettäisiin kaikissa käräjäoikeuksissa henkilömäärästä riippumatta.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus katsoo, että hallintopäällikkö tulisi olla suuressa ja keskisuuressa yksikössä. Pienessä yksikössä riittäisi hallintosihteerin. Yli sadan htv:n yksikkö voisi olla suuri, 50–100 htv:n keskisuuri ja alle 50 htv:n pieni. Tämän hetkis-

ten tietojen perusteella pienessä yksikössä tulisi olla 2 hallintosihteeriä (talous- ja henkilöstöhallintoa hoitavaa sihteeriä) ja keskisuurissa hallintopäällikön lisäksi ainakin 2 hallintosihteeriä. Suuremmissa yksiköissä tulisi hallintopäällikön lisäksi olla tarpeellinen määrä hallintosihteereitä.

Oulun käräjäoikeus lausuu, että suuri yksikkö olisi yli 100 henkilöä ja siellä olisi hallintojohtaja. Keskisuuri olisi 60–100 henkilön yksikkö ja siellä olisi hallintopäällikkö. Pieni yksikkö olisi alle 60 henkilöä, ja siellä olisi hallintosihteeri. Hallintohenkilökunnan määrä (2–3htv) riippuu tehtävien organisoinnista ja hoidetaanko esimerkiksi sijaisuuDET yli virastorajojen.

Pirkanmaan käräjäoikeus lausuu, ettei muutoin ota kantaa tuomioistuinten virkakenteeseen, kuin että luonnollisesti yksikön koko vaikuttaa siihen merkittävästi. Suurena yksikkönä voitaisiin pitää virastoa, jossa henkilötyövuosien määrä on enemmän kuin 120, keskikokoisena henkilötyövuosiltaan 70–119 henkilön yksiköt ja pieninä alle 70 henkilön yksiköt. Virkanimikkeet voisivat seurata myös edellä esitettyä jakoa, eli hallinnollisten tehtävien esimiehinä olisivat suurissa yksiköissä hallintojohtajat, keskisuurissa hallintopäälliköt ja pienemmissä yksiköissä hallintosihteerit. Käräjäoikeus pitää tavoiteltavana tuomioistuimen hallintohenkilöstön kokonaismääränä noin 5 prosenttia yksikön kokonaishenkilöstömäärästä.

Pohjanmaan käräjäoikeus toteaa, että yksiköiden hallintohenkilöstön tarve riippuu henkilöstön koosta ja toiminta-alueesta. Jos käräjäoikeus toimii kahdessa virastossa tai on keskittynyt suuremman alueen asioihin ja siten tuomiopiiriä on laajennettu (esimerkiksi maaoikeusasiat tai hakemusasiat), pitää myös tällaiset näkökulmat ottaa huomioon hallintovirkojen tarpeen harkinnassa. On selvää, että esimerkiksi Pohjanmaan käräjäoikeudella, jolla on kansliat Vaasassa ja Kokkolassa sekä suuri määrä erityistehtäviä suurelta alueelta, on jo akuutti tarve tehostetulle hallinnolle ja hallintoesimiehen nimittämiselle.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus toteaa, että suurissa käräjäoikeuksissa, kuten tällä hetkellä esimerkiksi Helsingin käräjäoikeudessa, laamannin tarvitsema tuki hallinnollisten asioiden hoitamisessa on huomattavan suuri ja hallinnossa on oltava johtajataison virka vastaamassa näistä tehtävistä. Hallintojohtaja puolestaan tarvitsee tuekseen hallintosihteerin, jolla on apunaan vähintään henkilöstösihteeri ja taloussihteeri. Suurena käräjäoikeutena voidaan pitää käräjäoikeuksia, joissa on henkilöstöä vähintään 130 henkilötyövuotta. Tätä pienempien käräjäoikeuksien kohdalla ei voida pitää samalla tavoin perusteltuna hallinnollisten tehtävien organisoimista jakamalla virastot keskisuuriin / pieniin käräjäoikeuksiin henkilöstömäärän perusteella. Kaikkein pienimmät virastot tulevat käräjäoikeuden rakenneuudistuksen yhteydessä vuonna 2019 lakkaamaan. Hallinnon tehtävät ja niiden hoitamisen edellyttämä tietotaito ovat jäljelle jäävissä käräjäoikeuksissa hyvin samankaltaisia viraston koosta riippumatta. Hallinnon organisoiminen yhdenmukaisesti näissä yksiköissä olisi järkevää. Tällöin laamannin rinnalla hallinnollisia tehtäviä hoitamassa olisi hallintopäällikkö sekä johdon tukena hallintosihteeri apunaan henkilöstö- ja talousasioita hoitava henkilö.

Pohjois-Savon käräjäoikeus toteaa, että pieni yksikkö olisi ehkä alle 30 henkilötyövuoden kokoinen ja suuri yli 120 henkilötyövuoden kokoinen. Käräjäoikeuksien hallintohenkilökunnan mitoitus saattaa viraston historiasta riippuen vaihdella, mutta yleisesti henkilökunnan koko on jääne pienemmästä yksikkökoosta. Arviomuistion liitteenä oleva taulukko ei anna vertailukelpoista kuvaa, koska esimerkiksi laamannin hallintotyötä eivät kaikki yksiköt ole ottaneet huomioon lainkaan. Samoin osa osas-

tonjohtajien työstä on huomioimatta. Hallinto tarvitsee pelkästään lomat ja muut poissaolot huomioon ottaen ainakin kaksi sihteeriä laamannin lisäksi.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus lausuu, että eri yksikköjen jakaminen suuriin, keskisuuriin ja pieniin yksiköihin lienee tarkoituksenmukaista suorittaa niin, että suuria yksiköitä ei olisi kovin montaa ja että keskisuuria ja pieniä yksiköitä olisi kumpiakin suunnilleen saman verran. Tuomioistuinyksiköt ovat keskenään jossain määrin erikokoisia ja niillä on myös toisiinsa verrattuna jossain määrin erilaisia hallinnollisia tehtäviä. Lisäksi toimipisteiden määrä vaihtelee. Tämän vuoksi päällikkötuomarin tueksi tarvittavan hallintohenkilökunnan määrää ja erityisosaamisen tarvetta on vaikea määrittää yleisellä tasolla ja yksiselitteisesti. Kunkin yksikön tulisi voida päättää siitä joustavasti omien tarpeidensa ja resurssiensa rajoissa. Kunkin yksikön tulee myös saada riittävät resurssit hallinnollisten tehtävien hoitamiseen.

Satakunnan käräjäoikeus toteaa, että jokaisessa tuomioistuimessa tulisi, tuomioistuimen koosta riippumatta, olla jatkossakin päällikkötuomarin apuna joko hallintojohtaja, -päällikkö tai hallintosihteeri. Lisäksi suurissa ja keskisuurissa yksiköissä tulisi hallintojohtajalla/-päälliköllä olla apunaan hallintosihteeri ja riittävä määrä muita hallintovirkamiehiä.

Tuusulan käräjäoikeus toteaa, että tämän hetken käräjäoikeusverkostoa arvioitaessa yli 150 henkilötyövuoden yksikköä voitaisiin pitää suurena, 100–150 henkilötyövuoden yksikköä keskisuurena ja alle 100 henkilötyövuoden yksikköä pienenä. Suurissa yksiköissä olisi hallintojohtaja, keskisuurissa hallintopäällikkö ja pienissä hallintosihteeri. Muun hallintohenkilökunnan määrää saattaisi olla viiden prosentin luokkaa kokonaishenkilöstömäärästä.

Vantaan käräjäoikeus toteaa, että käräjäoikeuksien kannalta luontevat kokoluokitte-
lut voisivat olla: pieni yksikkö <65 työntekijää, keskisuuri 65–120 työntekijää ja suuri yksikkö >120 työntekijää. Keskisuudessa yksikössä olisi hallintopäällikkö ja suuressa yksikössä hallintojohtaja. Pieni yksikkö saattaisi tulla toimeen hallintosihteereillä.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus katsoo, että suuria yksiköitä olisivat yli 100 henkilötyövuoden, keskisuuria 60–100 henkilötyövuoden ja pieniä alle 60 henkilötyövuoden yksiköt. Suurissa yksiköissä tulisi olla hallintojohtaja, hallintosihteeri ja riittävä määrä muuta hallintohenkilökuntaa. Keskkokoisissa yksiköissä tulisi olla hallintopäällikkö, hallintosihteeri ja riittävä määrä muuta hallintohenkilökuntaa. Pienissä yksiköissä hallintosihteeri pystyy hoitamaan johdon tukitehtävät.

Ylivieska-Raahen käräjäoikeus toteaa, että henkilötyövuosina mitattuna pienenä yksikkönä voidaan pitää alle 50 henkilön virastoa. Suurena yksikkönä voidaan pitää yli 120 henkilön virastoa. Loput ovat keskisuuria. Hallintojohtajat voisivat olla suurimmissa yksiköissä. Hallintopäälliköt voisivat tulla keskisuuriin yksiköihin. Pienissä yksiköissä riittää hallintosihteeri. Hallintosihteerien lukumäärä voi olla yhtä suurempi lähinnä suurissa yksiköissä. Poikkeuksellisesti keskisuudessa yksikössä voi olla tarvetta hallintopäällikön lisäksi myös hallintosihteerille esimerkiksi silloin, jos virastolla on toinen riittävän iso kanslia.

Työtuomioistuin lausuu, että pienenä yksikkönä pidettävässä työtuomioistuimessa, jossa on 9 vakituista työntekijää ja 42 asiantuntijajäsentä tai näiden varajäsentä, riittää kun viraston päällikön apuna on yksi hallintosihteeri.

Vakuutusosikeus toteaa, että tuomioistuinten itsensä hoidettavia hallinnollisia tehtäviä on edelleen runsaasti ja se edellyttää, että tuomioistuimilla on käytettävänä riittävä määrä henkilöitä näiden tehtävien hoitamiseen. Vakuutusosikeudessa johdon tukena hallinnollisia tehtäviä hoitamassa toimivat kansliapäällikkö, henkilöstösihteeri ja taloussihteeri, minkä lisäksi eräät henkilöt tekevät hallinnollisia aputehtäviä. Henkilöstösihteeri ja taloussihteeri hoitavat myös muita hallinnollisia tehtäviä kuin mihin heidän virkanimikkeensä viittaa. Vakuutusosikeus katsoo, että yli 100 henkilötyövuoden yksikköä voisi pitää suurena, yli 30 mutta alle 100 henkilötyövuoden yksikköä keskisuurena ja alle 30 henkilötyövuoden yksikköä pienenä. Henkilötyövuosiarviossa tulisi esimerkiksi vakuutusosikeuden kohdalla ottaa huomioon myös se, että siihen kuuluu henkilötyövuosimäärän lisäksi runsaasti sivutoimisia jäseniä, joiden kohdalla hallinnolliset tehtävät ovat lisääntyneet tuomioistuinlain voimaantulon myötä. Suuressa yksikössä voisi johdon tukena olla hallintojohtaja, keskisuuressa hallintopäällikkö ja pienessä yksikössä hallintosihteeri. Kun pienet yksiköt ovat käräjäoikeusdistuksen myötä katoamassa, jäisi jäljelle lähinnä suuria ja keskisuuria yksiköitä, jolloin hallintojohtajan ja -päällikön virkanimikkeet voisivat riittää. Vakuutusosikeuden kokoisessa yksikössä henkilöstösihteerin ja taloussihteerin kuuluminen hallintohenkilöstöön on nykytilanteessa välttämätöntä.

JHL ry toteaa, että hallintorakenteisiin ja erityisesti yksiköiden kokoon vaikuttavat käräjäoikeuksien verkostouudistus ja esimerkiksi mahdollinen summaaristen asioiden keskittäminen. Hallintorakenne tulisi määritellä työtehtävien tarpeen mukaisesti.

Tuomariliitto lausuu, että kysymykset hallintohenkilöstön virkarakenteesta ja hallintohenkilöstön määrällisestä tarpeesta on ratkaistava yksikkökohtaisten tarpeiden pohjalta. Johdon tuen tehtäviä hoitavien henkilöiden määrän tulee olla riittävä tuomioistuimen kokoon nähden.

Pardia toteaa, että keskus- ja aluehallinnon virastorakennetta on selvitetty valtiovarainministeriön VIRSU-hankkeessa. Hankkeessa kiinnitettiin huomiota muun muassa oikeusministeriön hallinnonalan poikkeuksellisen suureen pienten virastojen määrään. Viraston pieni koko tuo sille haavoittuvuutta esimerkiksi osaamisen suhteen. Edellä mainittuun selvitykseen viitaten Pardia pitää alle 100 palvelussuhteen yksiköitä pieninä.

OHK ry lausuu, että ehdotettu rakenne, jossa hallintojohtaja toimisi suurissa ja hallintopäällikkö keskisuurissa yksiköissä, jossa pienemmissä yksiköissä johdon tuen henkilön yleisnimike olisi hallintosihteeri, on looginen. Valtiovarainministeriön VIRSU-hankkeessa pienenä virastona tarkoitetaan alle 100 hengen virastoa. Uusia virkoja ei tulisi perustaa vain perustamisen vuoksi, vaan pitää olla tarkoituksenmukaista tehtävääkin. Toisaalta uusien virkojen perustamisella ei saa luoda virastoihin turhaa byrokratiaa. Suuriksi virastoiksi voitaneen nimetä Helsingin käräjäoikeus ja ainakin tilapäisesti Helsingin hallinto-oikeus.

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN 1798-7091 (nid.)
ISSN 1798-7105 (PDF)
ISBN 978-952-259-589-8 (nid.)
ISBN 978-952-259-590-4 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi